

Мамчич Олеся Олександрівна (28 січня 1981 р., м.Київ) — українська поетка, перекладач, пише для дорослих і дітей. Народилася 28 січня 1981 в Києві у родині інженерів. Почала писати ще дошкільням. Перша публікація — в 1992-му (на той час мала 11 років) у журналі «Соняшник». Відтоді регулярно друкувалася в літературній періодиці. Закінчила відділення «Літературна творчість» Київського університету ім.Т.Шевченка.

Авторка книги для дітей: «А на нас упав ананас».

Лауреат фестивалю дитячої творчості «Таланти твої, Україно», Одеса, 1992 р.

Отримала стипендію мера Києва для обдарованої молоді (2001) та грант президента України для творчої молоді (2004).

Олеся Мамчич

З книги «А на нас упав ананас»

А в рудої киці —
золоті спідниці.
А в білої киці —
в лапках полуниці.

А в сірої киці —
складені копиці.
А в б'ючкої киці —
зеленка на пиці!

В ліс метелики летіли,
відпочить на доню сіли:
два на краї капелюшка,
два на носик, два на вушка,

неслухняний на валізку,
а ласкавий сів на слізку,
а найстарший — на сопілку,
а найменший — на мобілку!

Котик пік оладки,

в нього білі лапки,

вушка золотисті,
мордочка у тісті.
Спершу взяв з долівки
пляшечку олійки.
Потім із полиці —
дрібочку кориці.
Потім сів на ганку

почекать Іванку —
щоб Іванка мила
жабці подзвонила:
бо голодну жабку
стало котку жалко.
Хоче жабку звати,
щоб почастувати.

Кора і коррида

Бігла Кора з коритом
в коридор на кориду,
бігла скоро з коритом,
бо коротка корида.
Поки Кора добігла —

на кориду не встигла.
Годі, Коро, журиться,
буде скоро кориця!
Пиріжки будуть скоро
із корицею, Коро!

Іванка, Машка і Федько, а також молоко

Іванка, Машка і Федько
Беркиць об молоко!
Тепер усе у молоці —
і парти, і штанці.

У білій хлюпались ріці,
та думка всіх — гірка,
бо тяжко жити в молоці,
але без молока.
Пішли дівчатка і Федько
по нове молоко.
Але корівки, як на зло,
удома не було.

Тоді ходімо на базар! —
але утік базар,
а замість нього походжав

і кластий динозавр.

Сказали діти:
та невже
закон на світ гряде —
якщо чогось немає вже,
його нема ніде?

Біда дарма дітей дійма,
бо вірять у своє:
якщо ніде чогось нема,
то десь воно, та е!

Колись дівчатка і Федько
обійдуть кожен двір
і знайдуть — як не молоко,
тоді бодай кефір.

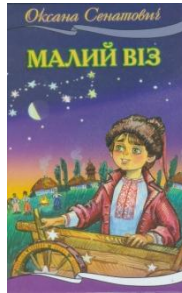

Оксана Павлівна Сенатович —

українська поетеса, дитяча письменниця, перекладач, редактор. Оксана Сенатович народилася 2 січня 1941 року в м.Бережани Тернопільської області, у сім'ї вчителів — Павла Зеноновича Сенатовича і Марти Сигізмундівни Орнатовської.

Після закінчення у 1957 році Завалівської середньої школи навчалась у Львівському політехнічному інституті.

школи мала чималий який складався із десятка Навчаючись у Львівському інституті, поетеса віршів у збірнику (1961).

До закінчення поетичний доробок, зошитів з віршами. політехнічному дебютувала добіркою «Яблуневий цвіт»

Проте найяскравіше

розвинувся талант письменниці у поезії для дітей. Вийшли друком такі збірки: «Червоні лелеки» (1970), «Вісім сотень колобків» (1972), «Вчиться вересень читати» (1977), «Сніговик» (1981), «Живемо в одному домі» (1983), «Шпаки на колесах» (1989), «Соловейку, тьох-мажор!» (1990), «У краєзнавчому музеї: Азбука для Левка» (1992).

Оксана Сенатович в останній рік життя написала дві повісті для дітей «Пані Будьласка і вуйко Пампулько» та «Про Люлька Смока і Котів — місто чудес(не)».

Померла 31 березня 1997 року у Львові, похована на Личаківському цвинтарі

За свій літературний доробок для дітей Оксана Сенатович стала першим лауреатом премії імені Олени Пчілки (1992). Окремі її твори перекладено понад десятьма іноземними мовами.

Оксана Сенатович

Малий віз

Червнєве небо обтрушувало в озеро зорі. Зоряне озеро — як небо, здавалось, дай нурка і полетиш. Дмитрик полетів, намацав ногою дно неба, розплющив очі. Вхопився рукою за дишель Малого Воза і витягнув його з озера. Прогуркотів небом Великий Віз і заїхав за хмари. А Малий Віз повіз Дмитрика додому.

— Де ти поночі вештаєшся? — запитала Дмитрика мама...

— Витягав з води Віз, — відповів син. Засунув Віз під ліжку і ліг спати.

Ще й заснути не встиг, як закрутилися Возові колеса, і Дмитрик разом з ліжком поїхав у невідоме.

— Чому в невідоме? — заперечив Дмитрик. — Ось минаю село, он Кам'яна гора. Ось і товариство чекає на мене.

— Це тебе ми чекаємо? — взяв руки в боки сивоусий козак. — І кого ж це ми дочекалися?

Козаки сиділи біля куреня, варили куліш, підкидали хмиз у ватру.

Чекали кого завгодно — турків, татар, друзів, недругів, але такого дива не сподівалися. На возі — ліжка, а на ліжку хтось спросоння лепече, що вони на нього начебто чекали.

— Ні, пане-брате, таких, як ти, ми не чекаємо. Лежнів серед нас немає, обійдемося і без тебе, — почали козаки одмахуватись руками від лежачого хлопця.

Дмитрик сів на ліжку, ноги звисив з побічні, не знає, що йому робити. А козаки ще мить — і за шаблі візьмуться, щоб одігнати від себе ману.

— Згинь з очей! Кінних, піших приймаємо у свій кіш, а ти котися зі своєю «канапою». Там за лісом пани-ляхи п'ють каву, може, тобі до ліжка її подадуть.

Дмитрик розгубився. Йому так хочеться знайти спільну мову з козаками. Почав злизати з ліжка. Воно перехилилось, Дмитрик разом з ним бабахнувся на землю. А Віз, почувши волю, відкотився набік.

— Так тобі і треба, — розсміялися козаки. — Будеш знати, як до нас іншим разом їздити. Тепер спробуєш сам занести ліжко на плечах до дому.

Сивовусий козак узяв велику ложку і затиснув її у Дмитриків кулак.

— Якщо не спиш, то сідай їсти з нами. Поїси і скажеш, чого прийшов.

Дмитрик втиснувся у коло. Одному козакові, вмощуючись, притиснув ногу.

— Ще не встиг познайомитись, а вже з моєї ноги стілець собі робиш! Скільки років тобі? — запитав козак, якому Дмитрик притиснув ногу.

— Десять, — Дмитрик притиснув ложку до грудей, — скоро десять!

— А нам по триста десять.

— І ви ще не повмирали?

— Чи ти вже навсядижки спиш? — тристадесятилітній козак зачерпнув ложкою куліш і звернувся до своїх побратимів: — Їжте, хлопці, бо помремо з голоду, поки цей хлопчисько повірить, що ми на світі є.

Дмитрик наївся, переचाкав, поки козаки викотили казан, і почав говорити несміло:

— Я маю справу до Івана Сірка. Чи не скажете, де його можу зустріти?

— Еге, отамана Сірка сьогодні не побачиш. Він зараз у Львові, там один письменник книжку пише про нього. І Сірко днює і ночує на дев'ятому поверсі в його будинку. Хоче перечитати написане, щоб той чого не добрехав... Може, ми зможемо залагодити твою справу?

— Та... ми з одним товаришем посперечалися. Я кажу, що за часів отамана Сірка були в козаків підводні човни. А мій товариш не хоче вірити...

— Багато хочеш знати, — хитро усміхнувся старий козак. — Наш отаман саме радиться у Львові, чи називати ті човни підводними. Незабаром прочитаєш про це.

— Чекати довго, — Дмитрик скривився. — Не маю часу чекати.

— Не кривися, як середа на п'ятницю. Як не маєш часу чекати, то сам оглянь човна.

Пішли вони разом до ріки. При березі бився об хвилі човен. Він був подібний до великої жовтої черепашки. Дмитрик захотів витягнути його на берег — не стало сили, тільки хвиля в очі бризнула.

Хотів залізти всередину, та козаки не пускають туди і кажуть: лягай швидко в ліжко, бо вже скоро будитимуть тебе.

— А хіба я сплю?

— Не спиш. Але он, на сході, небо заясніло. Козацька ракета ось-ось вистрелить.

— Це ваша ракета? Ви придумали ракету?

— І човна підводного, і ракету, — промовив гордо найстарший козак і почав з товариством віддалятися.

Козацька ракета вистрелила. Стало ясно-ясно. Підводний човен зблід, занурився у воду і швидко зник.

Через кілька днів Дмитрик прийшов до міста. Підгайці — маленьке містечко, за годину можна обійти його вздовж і впоперек. Дмитрик по боках не розглядався, зайшов одразу в книгарню.

— Чи є вже книжка про Івана Сірка? — запитав.

— Немає, незабаром буде.

Чому той письменник бариться? Козаки придумали підводного човна, перші зробили ракету, а книжки про це досі немає. Дмитрик ще трохи почекає.

А ні, то сяде він на Малего Воза і сам вирушить до Львова. Обійде всі дев'ятиповерхові будинки — отамана Сірка знайде! Отаман сягне рукою по Великий Віз, і поїдуть вони... Куди? Про це в книжці не буде писатися. Книжка про козаків, а Іван Сірко ще не знає — Дмитрик справжній козак чи такий собі звичайнісінький шукач пригод.

Михайло Іванович Чабанівський — український письменник і журналіст.

Михайло Іванович Чабанівський (Циба) народився 18 вересня 1910 р. в с.Лигівці, Сахновщанського району на Полтавщині.

Закінчив педагогічний технікум, вчився на заочному відділі Ленінградською університету. З 1930р. працював у пресі.

В 1931р. в журналі «Робселькор» надрукував перший вірш.

Учасник Вітчизняної війни. Має великий творчий доробок. Не стало письменника 4 квітня 1973 року.

Чабанівський Михайло

Вірний (уривки)

Те, що того ранку побачив Ігор у сусідньому дворі, дуже схвилювало його. Маленький хлопчик такого ж віку, як і він сам, стьобав прутиком рябе цуценя, тягаючи його по саду за шнурок. Собача жалібно скигло, падало, переверталось на траві, намагаючись встигати за своїм довгоногим мучителем. Але той навмисне стрибав через куші, бігав поміж деревами, а цуценя, впавши на землю, котилося, ніби клубочок білих ниток. Серце Ігоря не витримало. Блідий, із стиснутими кулаками, він миттю перехопився через паркан і став перед хлопчиком.

— Нащо мучиш?— крикнув він хрипким голосом.— Покинь!

Хлопчик, вражено блимаючи маленькими очима, зупинився. Цуценя, скориставшись з цього, підповзло до ніг свого лютого господаря і лизнуло йому литку. Два хлопчики, один рудий, мов сонце, якщо на нього дивитися у закопчене скло, другий з чубчиком в напуск, блідий і рішучий, стояли один проти одного, ладні зчепитися у бійці. Та ось руді вії раптом затремтіли, ворухнулися, очі опустилися вниз.

— А чого його жаліти, коли він зайвий. Все одно завтра втопимо у діжці. Спитай он у мами.

Ігор ковтнув слину, що давила його за горло, переступив з ноги на ногу. Гнів його минув, і він вже лагідніше сказав:

— Нащо ж його топити? Краще віддай мені...

— Бери, — погодився рудий хлопчик і подав Ігореві шнурок.
— Що мені, жалко? У нас ще красивіший є, з великими вухами...
Тарзан.

Не тямлячи себе від радості, Ігор підхопив на руки щеня, яке все тремтіло і тихо скигло, наче скаржилося на когось, кинувся до хвіртки. Та його раптом зупинив рудий.

— Е, ні, — сказав він і лукаво примружив свої маленькі очі. — Даром не дається, адже він не простий, а породистий...

— Що ж ти хочеш за нього? — нетерпляче спитав Ігор. Він у цю хвилину ненавидів оцього пихатого мучителя.

— Що в тебе є?

Ігор зам'явся. Справді, що ж у нього є? Він лише кілька днів, як приїхав з міста до тітки Олі, всі його іграшки лишилися вдома, лише дещо вдалося захопити, коли спішно збиралися на дачу. Перебираючи в думках те, що він захопив з дому, Ігор проказував:

— Пістолет з двома курками, червоний настільний телефон з поламанною мембраною, Толька, мій братік, поламав, тенісний м'яч...

— Неси все це мені, тоді забереш собаку, інакше не віддам, — категорично заявив рудий і вихопив цуценя з Ігорових рук.— Бо це не простий дворняжка, а породистий.

— Гаразд, почекай мене, я зараз,--відповів Ігор. Він кинувся через паркан і за кілька хвилин вже знову повернувся. В руках у нього були іграшки.

— Бери, я згодний, — сказав Ігор і поклав все принесене на траву.

Схопивши цуценя, він кинувся додому. І вже тоді, коли він був за парканом, з сусіднього двора почулося:

— Як тебе звати?

Це питав рудий. Ігор охоче відповів.

— А мене Тимком. Будемо гратися?

— Будемо, — невпевнено мовив Ігор.— Якщо тільки не будеш мучити тварин...

— Так я ж його вчив бігати! — виправдувався Тимко. Видно, йому було соромно за свій вчинок. — У мене он ластів'яче гніздо, і я не чіпаю яечок... Хай собі лежать, я тільки подивився кожне і поклав.

— Значить, подивився все ж? — строго спитав Ігор. — А ти знаєш, що ластівка може відкинутися від гнізда, якщо там хтось полазить? Навіть лазити не треба. Он скільки буслив у селі, а на вашій хаті його чомусь немає. Як ти думаєш, чому? Бусли розумні птиці, вони знають людей...

Тимко прикусив язика. Він вважав, що оцей "дачник" дурний, мов пень, коли він може віддати за паршиве щеня всі свої іграшки, але виявилось, що це не зовсім так. Звідки він дізнався, що Тимко

минулого року розорив лелече гніздо і хитрі птиці цього року вже не прилетіли сюди? Звідки він, міський житель, знає про ластів'ячі примхи?

А Ігор вже вовтузився з своїм цуцням. Перш за все він випросив у матері стакан молока і нагодував його. Потім зібрав всі дощечки і цурупалки, які валялися біля хати, і зробив для нього хатку. Яка ж хороша та затишна хатка вийшла! Ігор навіть віконечко там приладнав — якраз під руку потрапила кватирка, що лежала без діла, намостив трави, щоб м'яко було спати його собаці. — Як його звати? Тимко казав, що всі звали його зайвим, бо вирішили утопити. Але ця назва йому не подобалася. Він чимало чув казок від батька, що собака і — вірний друг людини. Як же вона може бути зайвою? Ні, це не підходить. Вірний, ось як він назве цуценя! Вірний, Вірний... Йому так сподобалася назва собаки, що він навіть засміявся.

— Вірний, Вірний, — покликав Ігор, але цуценя, пригріте сонечком, дрімало, лише вуха сторожко ходили, наче дослухалися, чи не йде сюди рудий Тимко, щоб знову починати свої знуцання...

* * *

Минув тиждень, і Вірного вже не можна було впізнати. Шерсть його заблищала, вирівнялася, ноги витягайся, стали пружними і рівними. Лише вуха, як і раніш, звисали на самі очі, завдаючи клопоту цуценяті. Та згодом праве вухо почало потроху зводитися догори, коли Ігор кричав; "Вірний, взяти!" Він кидав далеко у річку м'яч, а Вірний, повагавшись і переборовши страх, кидався у воду і швидко-швидко перебирав лапами, аж поки не схопить зубами м'яч і не винесе його на берег. Та не тільки це вмів робити Вірний. Він навчився робити стопку, без дозволу не чіпав їжі і не рвав пух з каченят, як це робили інші собаки. З ранку до пізнього вечора Ігор не розлучався з своїм цуцням, ходив з ним до лісу, в крамницю, куди мати посилала за сірниками чи сіллю, купатися на ріку, навіть в аптеку, якщо треба було щось принести для меншого братіка Тольки. Вірний ночував у своїй затишній хатці, але кожного ранку, як тільки Ігор виходив з кімнати, щеня завжди зустрічало його радісним помахуванням хвоста, кидалося до ніг і качалося по траві.

Так минав час, і Ігор був щасливий. Оце маленьке цуценя так припало йому до серця! Коли одного разу Вірний захворів і перестав їсти, Ігор за обідом сидів журний і тихий. Мати, зрозумівши причину цього суму, сказала:

— Не подобається все це мені, Ігорю... Невже ти думаєш, що я візьму твого Вірного в місто? Так що відвикай або віддай комусь.

— Мамо, — благальне промовив Ігор. — Вірний такий хороший, такий слухняний... Хіба ти не бачиш?

Мати розсердилася:

— Куди ти його візьмеш? На п'ятий поверх? Щоб у хаті мені псиною тхнуло та щоб рвав занавіски? І не думай...

Ігор, с'як-так поївши і захопивши для Вірного кілька ласих шматочків, кинувся у двір і вже до самого вечора не відходив від щеняти. І коли Вірний видужав і знову вони ходили у ліс, до річки, хлопчик теж повеселів і почав краще їсти. Мати тільки зітхала, бачачи, як її син захопився цуценям.

Батько Ігоря працював на заводі і приїздив на дачу лише в неділю. Якось він, побачивши, що син не відходить від собаки, сказав:

. — Ану зараз перевіримо, що воно за пес. Вірний, на!

Він високо підкинув шматочок ковбаси, і Вірний, зробивши стойку, спіймав його і миттю проковтнув.

— Молодець, — задоволене промовив батько і посміхнувся. — Ану ще раз. Вірний, на! — Вірний і на цей раз не підвів. — Ну що ж, наче нічого собака, зір має чудовий, — похвалив батько. — А чи хоробре у нього серце.

Ігор аж засяяв увесь.

— О, він так кидається у воду, наче все життя плавав по морях і океанах! Найглибші місця йому ніпочім!

Батько засміявся.

— Це ще не все! Ось ми йому зараз екзамен влаштуємо...

По вулиці якраз бігла якась чорна, худа собака. Побачивши її, батько крикнув:

— Вірний, взяти!

Вірний, напруживши ноги, весь витягся, вуха його стали сторч, хвіст випрямився.

— Взяти, Вірний! — ще раз крикнув тато. І тоді цуценя кинулося попід дошками паркана і мужньо напало на чорного цуцика. Але тут сталося несподіване: чорний цуцик, побачивши, що його атакує якась маленька собачка, зупинився, вишкірив зуби і загарчав. Вірний, вражений спокоєм і зневагою до нього оцього чорного пса, впав голічерева і залащився. Тато схопився за боки і поточився від реготу.

— Ось які ми хоробрі... Одне діло хапати м'ясо, зовсім інше йти у бій...

— Але ж він ще малий, — ледве не плакав від образи Ігор. — Йому ж всього три місяці... Ти ще його не знаєш...

Тато погладив Ігоря по голові і, продовжуючи сміятися, сказав заспокійливо:

— То нічого, що здав позиції, але ж напав! Уяви собі, кинувся у бій! Це вже добре!

З цього дня тато, приїжджаючи з міста, щоразу цікавився Вірним і нишком кидав йому шматочки м'яса чи ковбаси. Тільки один Тимко, спостерігаючи через паркан за Вірним, сердито штурхав свого Тарзана, який чомусь завжди опускав хвіст, не вмів служити і ніяк не зміг навчитися робити хоч будь-яку стойку. Тимко сердився на себе, що віддав не те цуценя, бо виявилось, що Вірний куди справніший собака, ніж його Тарзан... Не раз Тимко, побачивши Вірного на вулиці чи на луках, кликав його до себе, підманював смачною кісткою, намагаючись затягти у двір, але Вірний тільки помахував хвостом, але на вмовляння не піддавався.

Тимко вже не руйнував гнізд, хоч і кортіло часом, він навіть шпаківню змайстрував і з допомогою Ігоря встановив її на найвищому бересті. Єдине, що його непокоїло, — це Вірний. Як він, Тимко, міг так прогавити? Це ж треба бути зовсім дурним, щоб віддати таку чудесну собаку...

Оксана Дмитрівна Іваненко — українська дитяча письменниця та перекладачка. Народилася майбутня письменниця 13 квітня 1906 року в Полтаві.

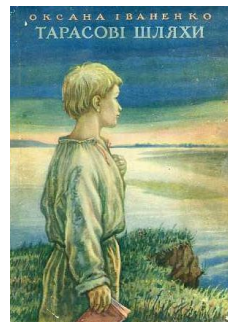
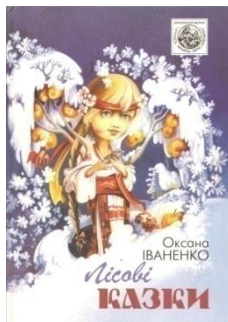
«Писати я почала дуже рано, як тільки вивчилася читати, а читала я з чотирьох років... Псувала на своє безліч паперу... і в шість років вирішила видавати свій журнал. Він називався «Гриб»». Навчалася у гімназії,

потім у робітничій школі. 1922 року вступила до Полтавського інституту народної освіти.

У 1926 році закінчила факультет соціального виховання Харківського інституту народної освіти. У 1947–1951 роках працювала у журналі

У вічність відійшла письменниця 17 грудня 1997 року. Похована на Байковому кладовищі.

Друкувалася з 1925 року. Оксана Іваненко написала понад п'ятдесят книжок. Збірка «Лісові казки» стала однією з найулюбленіших серед читачів.

Оксана Іваненко

Із збірки «Лісові казки»

Кисличка

Спочатку їй дуже подобалось, і ніхто не знав, що вона така гірка. Та й сама вона навіть не догадувалась.

Повесні вкривались її гілочки легким свіжим листям — кисличка дихала ним щосили — і росла та міцніла. Влітку розросталися вередливі кущі терну, широка папороть, у лісі ставало вогко і темно від густої зелені, і тільки верхечки дерев бачили блакитне небо. Тут, де росла кисличка, було так затишно, що пташки не боялися мостити свої гнізда і співати пісні.

Раз прилетіла весела пташка, сіла на кисличку і сказала:

— А я бачила такі точнісінько деревця, як ти, такі точнісінько. Тільки на них висять рожеві солодкі яблука. Я клювала. Чому на тобі нема таких яблук? Я б з охотою і зараз поклювала.

Кисличка засоромилась і сказала:

— Я не знаю.

Навколо росли великі задумливі липи, ясени, клени. Вони прислухалися, що там цвірінчить пташка.

— Так, — сказала пахуча липа, — тобі вже час цвісти — весною вкрійся цвітом, а восени щось виросте, може й справді якісь яблужка.

— Добре, — усміхнулась кисличка, — у мене теж будуть яблужка, тоді прилітайте, пташки!

І така весела стала вона відтоді. Все б тріпотіла з вітром, розмовляла б з пташками, горнулася б листям до ласкавої липи.

Восени листя облетіло, але це було і не боляче, і не страшно. Стало так холодно, що захотілося спати. Вона й дрімала цілу зиму під снігом. Дрімала і мріяла: от вкриється вона цвітом, от досягнуть яблужка, і буде вона найкращим деревом у лісі.

Ні, ніхто не зрадив так весні, як тоненька, молоденька кисличка. На ній вирости такі рожево-білі ніжні квіти, що навіть бджоли здивувалися, а старий жук загудів багатозначно: джу-джу-джу. Правда, він, крім того джу-джу-джу, нічого ніколи не гудів, але все ж таки це щось значило!

Кисличка дуже берегла свої квіти, навіть на вітер сердилась.

— Лети собі стороною, — благала вона, — не зривай моїх квітів, — тобі це жарту, а мені яблучка.

А коли летіла хмарка вгорі — вона і тій кричала:

— Хмаронько-голубонько! Не падай градом, не побий мене!
Ти розлийся теплим дощем та напій мене!

І хмарки розливалися теплим дощем, а вітер ласкаво віяв коло неї. І всі дерева, хоч і підсміювалися з кислички, та любили її.

Якось вранці побачили всі на ній маленькі кругленькі яблучка.

Кисличка стояла горда, весела, привітна. Прилетіла її знайома пташка.

— А, — каже, — і на тобі вже яблучка! Ну, покуштуємо!

Клюнула раз, другий — і повернула дзьобик. Їй не хотілося казати неприємностей, але яблучка були такі кислі, такі гіркі! Вона трошки покрутилася на гілках і полетіла геть.

Кисличка здивувалася, але нічого не сказала. І липа, і ясен, хоч і бачили це, — теж нічого не сказали.

З луків додому летіли золотисті оси. Вони дуже любили все солодке. Жодної квітки, жодної ягідки не минали. Звичайно, вони помітили яблучка на кисличці і покуштували їх. Але оси звикли всіх боляче жалити, тому не змовчали, як пташки, а сказали:

— Ну, на таких не затримаєшся!

Хотіла спитати їх кисличка — чому? Та ніяково, соромно було.

Добре, що пішов дощик і ніхто не бачив за його краплинками, що кисличка теж плаче.

А після дощу з кущів повилазили гриби. Кумедні такі, товсті гриби. Тільки-но повилазили, а так дивилися на всіх, ніби вони споконвіку тут, особливо товстий гриб — під червоною шапкою з білими крапочками.

Незабаром після дощу прибігли в ліс діти збирати гриби. По всіх закутках нишпорили вони, і кожен з них набрав повен кошик. Тільки того товстого гриба з червоною шапкою і білими крапочками, хоч усі бачили — ніхто не схотів рвати.

А от дівчинка набрала грибів більше за всіх і йшла далі та далі, аж поки не забрела в таку дику гущавину, куди ніхто з дітей не заглядав, і побачила там кисличку.

— У всіх будуть тільки грибки, а в мене й яблучка! — зраділа вона. Потрусила кисличку і схопила одне яблучко. Та тільки вкусила — зразу скривилась.

— Ой, яке гірке та погане! — сказала дівчинка й кинула яблучко. — Чого це воно таке?

— Через тебе! Через тебе! — застукотів старий дятел, що працював на ясені. Та дівчинка його, звичайно, не зрозуміла, а побігла собі далі.

Кисличка зовсім засумувала і вже не ховала свого суму. Вона голосно зітхала і жалілась на свою долю.

От пташки співають — і всім весело робиться на серці. Он квіти цвітуть і всім очі веселять, а її яблука хто тільки покуштує — скривиться і одвернеться.

— Пхе! — сказав товстий гриб у червоній шапці з білими крапочками. — Від мене навіть умирають, але я з того не плачу.

То справді був гриб-мухомор, і ніяка мушка, звичайно, до нього не тільки в гості не прилітала, а навіть не віталася з ним, коли летіла мимо.

— Подумаєш, горе! Краще самій усіх їсти, — підтримала його і товста жирна гусінь. Вона завжди прикидалася доброю бабусею і так тихенько і лагідненько лізла на дерева, а насправді була ненажерливою шкідницею.

— Навіщо тоді їй рости, коли від неї нікому не солодко? — спокійно сказала лісова миша. Вона однаково не могла покуштувати яблучок, бо вони росли високо, і їй було байдуже до кислички.

— Справді, навіщо мені тоді рости? — прошепотіла кисличка і, простягнувши вгору гілки, почала благати: — Хмари, побийте мене краще градом! Сонце, спали мене! Вітре, зламай мене! Адже не знаю я, навіщо мені рости такою гіркою та поганою, що навіть горобці не летять до мене. Навіть гусінь не їсть мого листя. Не вже я навіки лишуся такою?

Так плакала й зітхала бідна кисличка, і дуже стало шкода її і ласкавій липі, і пустуну-вітрові, і працювитуому дятлові.

— Треба сказати дідові, що живе в блакитній хатці, — мовив дятел, шукаючи в корі черв'ячків. — Уже не перший рік я працюю в

нього, і, на мою думку, він усе може. Тільки я не смію відірватися від роботи: він доручив мені почистити дерева.

— Треба швидше сказати дідові, що живе в блакитній хаті ці, — заговорила липа, — він уже давно живе тут. Він ще тоді був з довгою бородою, коли я вперше визирнула з землі, а тепер його борода дістає аж до полуничок у траві. Він, звичайно, все знає, але я не можу простягти до нього своїх віт, щоб сказати.

— Він мій приятель, ~- засміявся вітер. — Я зірву лист з кислички і понесу до нього.

І вітер підхопив зелений лист і полетів з ним так швидко, що враз усі дерева повернули за ним гілки в один бік.

— Ш-ш-ш! Я спішу! Не заважайте! — шумів вітер по дорозі, бо він завжди любив пошуміти і до діла і без діла. — Я спішу! Я спішу!

Блакитна хатка стояла на краю лісу. Там жив старий-ста-рий дідусь, що доглядав ліс і невеличкий садок коло своєї хатки. Він так добре знав усіх у лісі, що навіть міг з ким завгодно розмовляти. От і зараз сидів на призьбі і розмовляв з бджолами по-бджолиному, з жуками — по-жучиному, з мурашками — по-мурашиному.

Розказували йому, як день провели, казали, що спокійно все в лісі, що всі щасливі.

— Ні, ні, діду! — раптом налетів вітер. — Не все спокійно, не всі щасливі.

І вітер розповів, як виросла в лісі кисличка, як прилетіла пташка і наговорила про якісь там яблучка і як тепер через ті яблучка кисличка плаче. Замислився добрий дідусь. Не любив він, щоб у його лісі хтось плакав.

— Добре, — сказав він, — я щось надумаю.

І вітер швиденько полетів заспокоїти кисличку.

Ходив дід по лісі, ходив та думав. Що йому й справді зроби ти з кисличкою? Питав він усіх пташок, де ростуть ті солодкі яблука. Та далеко це було, не дійшов би старий.

Так і літо минуло, і вже поповзла до діда всяка комашня та дрібні тваринки прощатися з ним на зиму.

Пташки, відлітаючи, зупинялися над хатою, щоб на прощання погомоніти з дідом. Цього року він наказував кожній пташці:

— Принеси мені з теплих країв гілочку з солодкої яблуні, подивлюсь, які там яблуні.

І пташки кивали голівками й обіцяли.

Останнім пролетів сивий птах. Йому було вже багато-багато років, і він думав, що, напевне, це вже востаннє летить він у таку далеку подорож. Він летів, і два внуки — веселі птахи з молодими, міцними крилами — підтримували його.

— А, старий! — закричав йому дід з блакитної хатки. — І ти летиш! Сидів би зі мною на печі — було б тобі і тут тепло.

— Ні, — усміхнувся старий птах, — я чув, що ти наказував малим, та тільки я знаю найкраще в світі чарівне дерево, що росте в сонячній країні. Я сам принесу тобі гілочку з нього.

Відлетіли птахи. Стало холодно. І хоч кисличка тепер мало відрізнялася від інших дерев, бо всі стояли без листя, але навіть черв'яки, проповзаючи повз неї, казати:

— А, це та гірка кислиця! І вона шепотіла:

— Хоч би мені замерзнути!

І навіть дятел і липа мовчали. Бо що могли вони сказати на цю гірку правду?

Але це почув дідусь, що ходив по лісі, оглядаючи, як влаштувалися всі на зиму. Йому дуже шкода стало кислички.

— Я візьму тебе до себе, — сказав він. — У мене тобі буде тепло і хороше.

Він викопав її з корінням, переніс у свій садок, посадив у пухку землю. Мов маленьку дитинку, укрити її стовбур знизу, щоб не замерзла, і говорив тихо-тихо. Це тільки старі вміють так тихо ворухити губами:

— Спи, кисличко! Хай тобі добре буде!

І кисличка заснула. Коли погано, здавалось їй, краще вже спати і ні про що не думати. А весною пташки прилетіли.

— Добридень, дідусю! — закричала перша.

— Добридень, мала! — закивав головою дідусь. — А гілочку принесла?

— Ой дідусю, я так поспішала!.. Я забула, не сердься на мене.

— Здрастуй, дідусю! — закричала друга пташка.

— Здрастуй, мала! — закивав головою дідусь. — А гілочку принесла?

— Ой дідусю! Я шукала, шукала такої гілочки, та не знайшла. Не сердься на мене!

— Привіт, дідусю! — закричала третя пташка.

— Привіт, мала! — закивав головою дідусь. — А гілочку принесла?

— Ой дідусю, я несла гілочку, та повіяв чужий вітер на морі, і я впустила її. Не сердься на мене!

І так летіло багато пташок, але ніхто не приніс гілочки: та забула, та не знайшла, та загубила. Але вони були такі щасливі, побачивши рідні ліси, що хоч дідусеві було сумно, він не міг на них сердитися.

Раптом він помітив: два дужі молоді птахи несуть у своїх дзьобах по гілочці. І хоч побачив старий гілочки, та не стало йому весело.

— А де ж ваш дід? Чому не донесли ви його до мене? — спитав він зажурено.

— Він летів уже назад, — сказали птахи, — він сам хотів віддати тобі гілочки, та на морі знялася страшна буря, і він зовсім знесилився. Ми все ж таки донесли його до острова і поклали на високій скелі, де стоїть маяк. Той маяк і нам, перелітним птахам, показує шлях.

— А оце він передав тобі гілочки. Ох, як важко було їх донести! — сказав старший онук. — Я несу тобі гілочку з найсолодшого дерева для кислички, а мій брат — гілочку золотої квітки для твого садка, — він прислав тобі в подарунок.

— Ні, — сказав молодший брат, — ти переплутав. То я несу гілочку з найсолодшого дерева, а ти — з золотої квітки.

— Та що це ти! — заперечив старший. — Хіба не мені він дав першому?

Вони довго сперечались — і ні дід, ні птахи врешті не знали, де ж гілочка найсолодшого дерева і де гілочка золотої квітки.

Дідусь сів на призьбі й зажурився. Загинув його старий товариш. Скільки перетерпіли його молоді внуки — і однаково даремно.

— Чого ти сумуєш, діду? — раптом почув він голос кислички.

— Невже ніхто нічого не приніс для мене?

Дід усміхнувся їй. Він вирішив краще обманути кисличку — однаково вона тепер засохне з туги.

— Ні, кисличко, птахи принесли гілочки з найсолодшого в світі дерева! — сказав він.

— Ой, дай мені швидше їх, — зашепотіла кисличка. — Хай я почую, які вони чудові, може, хоч на хвилинку стане мені солодко.

Кисличка навіть не зітхнула, і тільки гілля трохи затремтіло, коли дідусь гострим ножем розрізав стовбур кислички і вклав туди дві гілочки.

«Бідна кисличка, — подумав він, — що воно буде?..»

* * *

Минув рік. До дідуса в садок прибігла дівчинка. Прибігла і зупинилась. Проти хатки щось блищало, сяло, променилось. Дівчинка скрикнула. На пишному стрункому деревці висіли золоті яблучка — безліч золотих яблучок. Над ними літали бджоли, метелики, маленькі веселі пташки.

— Ах, яка яблунька! — прошепотіла дівчинка. — Мабуть, вона народилася, коли всі сміялись.

Бурулька

Вранці сніг заблищав так, ніби зима жменями понасипала блискіток, і вони всі сяяли і промінилися.

А в садку, на тому розі будинку, де починалася ринва, — з'явилася бурулька. Вона переливалася на сонці всіма кольорами райдуги. Вона була дуже гарна.

— Ви, напевне, з дорогоцінного каміння? — спитав її з пошаною маленький снігурчик.

«А може, вона солодка, як цукерки», — подумав один хлопчик. Адже усім малим дітям бурульки здаються солодкими, і їх хочеться посмоктати.

Він схопив паличку і почав кидати нею в бурульку. Хлопчик уже уявляв собі, як це він покаже всім дітям, що в нього є така гарна бурулька.

Ой, як злякалися всі в садку, коли побачили, що робить хлопчик. І дерева, і пташки, а найдужче — стара ринва. По-перше, вона боялася, що хлопчик може помилково влучити в неї, по-друге, ця стара ринва не хотіла позбавлятися своєї прикраси, якою вона дуже пишалася. Раптом — трах! Хлопчик таки влучив у бурульку, і вона враз зламалася і впала.

— Моя бурулька! Моя бурулька! — радів хлопчик, підхопивши її руками. Він навіть рукавиці скинув, бо йому зробилося гаряче, коли він кидав палицю, і руки у нього були зовсім теплі.

Хлопчик тільки підніс бурульку до рота і хотів її посмоктати, як побачив, що на нього дивляться світлі блакитні очиці, і почув, що бурулька до нього заговорила:

— Ні, ні, ні, хлопчику, не бери мене в рот, не треба! Я розкажу тобі багато цікавого.

Хлопчик дуже здивувався, але, звичайно, йому захотілося послухати її.

— Ти, мабуть, чарівна бурулька? — спитав він.

— Так, так, — сумно сказала бурулька. — Я зачарована, я заморожена, я заворожена, і я дуже дякую, що ти врятував мене... І я прошу: не згуби мене, я дуже люблю стрибати, як ти, скрізь бігати і ніколи не сидіти на місці!

— Ти любиш стрибати? — ще дужче здивувався хлопчик. — Але ж ти висіла на старій ринві.

— Так, так, — підтвердила бурулька, — і, напевне, я пробула б там до весни, поки припекло б сонечко, і я б розтанула. Адже я не з дорогоцінного каміння і не з солодкого цукру. Я — просто весела краплинка води. І я зараз розкажу тобі про себе. Але боюся, коли б зима не схопилася, що мене там нема, і не помітила, що я з тобою, — вона тоді враз заморозить нас обох.

Так слухай. Я була дуже веселою краплинкою води. Я пливла в Дніпрі з мільйонами моїх сестричок до Чорного моря. Це були найкращі хвилини мого життя. Усі звали мене невгамовною, але то вітер не давав мені ані хвилинки спокою. Чого він хотів од мене? Я не знаю. Коли ми влилися в Чорне море, він здіймав страшні хвилі, вищі за цей будинок, перевертав човни і кидав пароплави, як трісочки. Та я, маленька краплинка, тікала завжди від нього. Якось спересердя, в тихий літній день, коли я цього зовсім не сподівалася, він виплеснув мене на берег, на гаряче каміння. Я обернулася парою і полинула в небо. Високо над землею я літала в білій хмарі, і, коли раптово знову налітав вітер, я швидко падала на землю дощем і напувала її. Я не боялася потрапити і під землю. Адже й там я рухалася, жила і знову виринала на світ веселим джерелом.

Якось біля нашого джерельця зупинилося троє бійців. Вони були стомлені, сірі від дорожнього пороху, але дуже веселі. З їхніх розмов я зрозуміла, що вони після війни повертаються вже додому.

— Умиймося рідною водичкою! — сказав один з них і зачерпнув повні жмені джерельної води. І я потрапила на його засмагли, натружені долоні і вмила йому лице. Я була дуже щаслива з того. Коли він струсив краплі з рук на траву, я встигла побачити: лице його було вже зовсім не сіре, а молоде, красиве, і очі сяяли. Як це приємно, коли через тебе сяють і радіють! Ні, я таки часто була щасливою! Але я все поспішала далі. Я любила все нове і зовсім не злякалася, коли разом із своїми сестрами з одного джерела потрапила в довгі і темні труби. Там уже бігло багато води.

— Нічого страшного, нічого страшного! — казали старші. — Ви ще не робили такої мандрівки? Це звичайний водовід, і скоро ми виллемося на білий світ.

Поки ми жили — бігли в водопроводі, — ми всі дуже здружилися між собою і все балакали, балакали, гомоніли, розповідали про себе. Що ж нам було ще робити? Різні були серед нас. Одні розповідали, як їх наливали в паровози, підігрівали і як вони, обернувшись на пару, рухали цілі поїзди. Краплинки були дуже горді з цього і, я думаю, мали на це право. Інші розповідали, що вже не раз їх узимку наливали в труби, щоб опалювати будинки. Вони казали:

— Коли б не ми — люди померзли б.

Мені було дуже цікаво — куди ж я тепер потраплю? Спочатку мене тішило, що я бігла з моїми сестрами і вітер уже не підганяв мене і не дражнив, як завжди. Але швидко нам усім набридло бути в темних вузьких трубах водопроводу, і ми дуже зраділи, коли раптом почали бігти швидше, швидше і по чули якісь звуки зовні.

— Кран відкривають! — закричали мої старші подруги. — Кран відкривають! Зараз на волю! Досить цієї темряви!

По правді, я більше хотіла б опинитися разом з моєю рідною матір'ю — річкою, плисти в синьому Дніпрі, але я була рада вже хоч будь-якій зміні. Я хотіла, щоб потім і мені було що розповідати: як я рухала поїзди чи якісь великі цікаві машини. Але моя доля цього разу була куди простішою... Мене налили... в чайник. Так, в звичайний великий чайник, і поставили цей чайник на електричну плитку.

— Що з нами буде? Що з нами буде? Так гаряче! Так гаряче! — плакали ми з сестричками.

— Чуєш, чайник уже булькає, — сказала якась жінка. — За раз питимемо чай.

«Аякже — подумала я. — Треба тікати!» Та швиденько-швиденько підібралася до кінчика чайникового носа.

— Куди ти, мала? — засичав чайник. — І чого це люди не знімають мене? Я весь википлю, уся вода збіжить!

— До побачення, дядечку! Я ще хочу політати на волі! — гукнула я, легкою парою знялася вгору і вилетіла з іншими подругами крізь квартиру.

— А, ось де ти! — почувла я раптом.

Ой лишечко, це знову був вітер, і який сердитий, холодний! Він тепер служив у білої Зими, а Зима, я вже чула, завжди хотіла заморозити усю воду на світі — всі струмки, річки, озера, ставки. Навіть на Дніпро вона одягла міцну кригу, і я не думаю, що це йому подобалось. Чи багато їй було роботи зі мною! Вона тільки слово мовила — підхопив мене вітер, і вже білою сніжинкою я упала на стару ринву.

— Ти завжди горнулася до квітів, любила гратися з сонячним промінням, — глузував вітер, — а тепер будеш завжди прикрашати ринву, і я віятиму коло тебе, скільки захочу.

Навіть сонячний промінь нічого не міг зробити, бо вітер не підпускав його близько до мене. Я лише плакала, дивлячись на нього, і сльозинки мої замерзли на мені.

Я зробилася холодною, крижаною бурулькою і примерзла до цієї старої ринви.

Отак і заворожила мене люта Зима... Ні, я ніколи не думала, що може бути так холодно на світі.

Усі казали, що я дуже гарна, і ялинки навіть сердилися на стару ринву, що я прикрашаю її, а не їх. Але навіщо була мені моя краса, коли я лишилася холодною нерухомою крижинкою. Як я заздрила сніжинкам, що літали в повітрі! І я не могла, не могла чекати до весни! Це ще так довго!

Бурулька замовкла, і раптом хлопчик почув, що вона тане в нього в руках.

— Трошечки тепла в житті, і я знову оживаю, — долинув до нього тихий шепіт. — Я знову біжу далі, далі... Дякую тобі за тепло твоїх маленьких пустотливих рученят. Згадуй мене, коли плаватимеш у річці, коли бачитимеш росу, золотий дощик і білу хмарку.

І вже не було нічого в руках у хлопчика. Та він зовсім не шкодував.

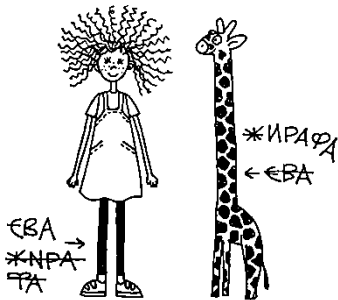
Саша Кочубей – дитяча письменниця, копірайтер, перекладач іспанської. Народилася в м.Умані Черкаської області. Любила писати ще змалку. В дитинстві писала на всьому, що потрапляло під руку: в бабусиному паспорті, на шпалерах, на маминих паперах, за що інколи отримувала прочухана У віці

17 років переїхала до Києва навчатися в Київському національному лінгвістичному університеті на факультеті англійської та іспанської мов. У 2015-му Саша Кочубей стала учасницею конкурсу «Напишіть про мене книжку» від видавництва «Фонтан казок». Її повість «Сім нескладух Говорухи» увійшла у четвірку найкращих.

Сім нескладух Говорухи (уривки з книги)

Якби ви знали, що сьогодні трапилося в школі. Спочатку день не віщував біди. Все йшло по плану: трохи почіплявся до дівчат, трохи порубався в настільний футбол з однокласниками, трохи погриз нігті на уроках. Справи йшли своєю чергою до останньої перерви. А на перерві я виходжу в коридор і бачу, що дівчата зібралися навколо Єви – однієї з 22 дівчат нашого класу.

Єва непогана, але мені не подобається. Зачіска в неї «я упала з

самоскида, гальмувала головою»: неслухняні каштанові кучері живуть своїм життям і лізуть на всі баки. А ще Єва дуже висока, вища від усіх хлопців у класі. Поруч з нею почувашся хлопчиком-мізинчиком. Я з нею намагаюся спілкуватися тільки тоді, коли вона сидить. Одного разу, коли нас посадили разом на уроці, я помітив, як багато на її обличчі веснянок. Коли Єва усміхається, вони світяться, мов світлячки. Це прикольно. А ще вона розумна. Але її зріст – це просто жах!

Я протискаюся поміж дівчатами всередину, щоб подивитися, що коїться. Вони навіть не помічають мене, такі захоплені своїм заняттям. Коли врешті пробиваюся, Євка тримає руку Іванки у своїй руці й ретельно вивчає. Потім проводить по лініях долоні пальцями, серйознішає і мовить:

— Лінії підказують, що доля підкине тобі складну задачку. Але якщо ти добре постарашся, то розв'яжеш її.

— Ги-ги-ги! – пирскаю я, чим привертаю увагу.

— Дуже розумний, Говорухо, так? Ти що тут робиш? – дівчати витріщаються на мене.

— Я теж так ворожити вмію! – мені несила давитися від сміху і я починаю реготати. – Наворожити складну задачку перед уроком математики! Ха-ха-ха! Я навіть знаю, як звати ту долю, яка підкине задачку. Олена Степанівна! Ха-ха-ха!

— Подивимось на твої лінії, розумнику, - пирхає Євка і хапає мене за руку так швидко, що я навіть не встигаю зрозуміти, навіщо вона їй.

Рука тепла і липка – Єва нещодавно наминала цукерку-тягучку, схожу на черв'яка.

— Угу... Так-так... На Говоруху чекає нескладуха, - Єва замислюється, задивляється кудись, а потім видає: - Цілих... 7 штук!

— Ого! Цілих сім? Оце біда! – глузую, поки дівчата хихотять. – Це все?

— А ще... - вона на мить замовкає, а тоді торохтить слова, мов скоромовку: - В тебе є всі шанси провтикати найбільше кохання свого життя, якщо ти...

— Якщо що? – вона починає мене дратувати. – якщо я стоятиму тут і слухатиму жирафу?

Єва розгублюється. Вона дивиться на мене, і я помічаю, як її веснянки тьмяніють. У куточках очей збираються краплі. От халепа! Я не хотів доводити її до сліз. На моє щастя, наступної миті вона розвертається і біжить до класу.

— Дурень ти, Говорухо. Ну хіба так можна? – кидається на мене Іванка.

— А верзти всіляку фігню можна? Ще б наворожила, що я позеленію.

— Даремно ти так. Минулого тижня вона наворожила, що здійснився моя мрія. І вона здійснилася!

— І що за мрія?

— У мене з'явився Шурупчик! – Іванка аж світиться від щастя.

— Перший раз чую, щоб дівчина мріяла про шуруп...

— Це не те, що ти подумав, - сміється Іванка. – Ми так назвали французького бульдога!

Я прямую до класу і по дорозі думаю, що в мене не клас, а дурдом «Сонечко». Одна вдає з себе ворожку, а друга пса називає Шурупом.

І взагалі, чому Іванна вірить у всю цю маячню? Вона ж розумніша за інших дівчат. Не реве на кожному кроці, вміє ганяти у футбол, сміється з дурних жартів... Навіть зацінила мій малюнок з людиною-брекетом. Це супергерой, якого я вигадав. Він рятує дітей від стоматологів і лікує зуби жуйками: пожував жуйку, заліпив нею дірку в зубі, й вона перетворюється на пломбу. Класно, правда?

Іванка, яка мала народитися Іваном

Уперше я побачив Іванку, коли на вулиці лив сильний дощ. Я сидів на підвіконні й спостерігав за краплями, які тарабанили по

склу. Мені уявлялося, що це кулі, які летять просто на мене. А я сиджу в танку й тому вони не долітають.

Я одразу помітив, коли біля під'їзду спинилася автівка. Адже знаю всі автомобілі, які паркуються в нашому дворі, й навіть дав їм імена.

Старого заржавілого Запорожця я називаю Маквіном. На ньому ніхто не їздить уже багато років. Дід каже, Запорожець вийшов на пенсію. А я мрію, що одного дня сусіди віддадуть мені цю тачку. Я відремонтую її та ще поганяю зі своїм котом – Монстром.

Також на паркові живе зелений Ланос. Його власник працює таксистом. Він то збирає свій Ланос, то розбирає. За це я прозвав його автівку ЛЕГОсом.

Є у нашому дворі кольоровий мікроавтобус, якого я величаю Дизнейлендом. На ньому намальовані повітряні кульки та клоуни. Коли я був меншим, цей транспортний засіб викликав у мене найбільше захоплення. Одного разу я спитав у мами, що на ньому написано. Мама прочитала: «Замовляйте дитяче свято у нас! Клоуни. Аніматори. Казкові герої». Після того, проходячи повз мікроавтобус, я щоразу зазиравав у його вікно. Сподівався хоч краєм ока побачити всіх тих казкових героїв та клоунів, які ховаються всередині.

А ще на паркові біля дому мешкає наша рідна Шкода Румстер. Її я називаю Рюмиком, бо вона схожа на пса: любить ганяти й не дружить з котами. Якось ми перевозили в ній Монстра, то вона всю дорогу гарчала! Кіт, бідолаха, не знав, у який куток забитися.

У той дощовий день біля під'їзду спинилася рожева Тойота Ауріс. Я її одразу прозвав Барбі через колір. Дверцята відчинилися і вибігла дівчинка мого віку. На ній була футболка з Angry Birds, шорти і крокси.

Вона мені одразу сподобалася. Дівчинка навіть не намагалася сховатися від дощу. І не пищала, як деякі. Навпаки, вона крутилася під краплями, стрибала по калюжах і весело сміялася. Мама щось кричала їй, але дівчинка продовжувала дуріти.

Її коротко підстрижене біляве волосся прикрашав обруч із блискітками. Він увесь час спадав, і дівчинка мусила поправляти його.

За кілька днів я дізнався від батьків, що дівчинку звать Іванною. Це ім'я пасує їй якнайкраще. «Вона мала народитися Іваном, але вгорі щось наплутали», - жартує її мама.

Наші мами швидко потоваришували й вирішили подружити нас – «щоб ми не нудьгували поодиноці». Моя мама показала Іванці своєю ляльку Барбі – 1985-го року випуску. В дівчинки було дуже багато Барбі, мабуть, штук тридцять, але такої не було. Вона оббігала всі «Будинки іграшок», шукала з мамою схожу ляльку в Інтернеті, але все марно. Тоді запропонувала мені обміняти ляльку на будь-яку іншу іграшку, але я гордо відмовився. Сказав, що це мамина лялька, і нікому її не віддам.

Та, якщо чесно, я залишив Барбі не через це. Самі подумайте, якому хлопчику потрібна та рожева довговолоса прикрість у блискітках? Не віддав я ляльку, бо знав: поки в мене мамина Барбі, Іванка приходитиме в гості.

Вона – перша дівчинка, з якою мені цікаво. Іванка не базікає так багато, як інші дівчата, і любить хлопчачі ігри.

Батьки Іванки розлучилися. Спершу, коли нові сусіди заходили до нас у гості, я трохи боявся за тата. Особливо, коли вони разом реготали. Я переживав, що Іванка та її мама можуть відібрати його. Так сталося в мого однокласника Вані Вусатика – його батько пішов жити до сусідки.

Згодом я заприятелював з Іванкою по-справжньому і заспокоївся. Вона любить рідного тата Максима. З ним вона бачиться щонеділі. Одного разу взяла на зустріч мене. Сказала татові, що я – найкращий друг. Дядько Максим мені сподобався. Він схожий на справжнього пірата: має бороду й носить бандану з черепами. Ми потиснули один одному руки й рушили до Київського зоопарку...

Галина Ткачук (27 серпня 1985 р., м.Хмельницький) — письменниця, літературознавиця. Випускниця факультету гуманітарних наук Національного університету «Києво-Могилянська академія». Працювала редактором, зокрема редагувала літературний додаток журналу для підлітків «Однокласник».

Володарка першої премії Всеукраїнського конкурсу на найкращі твори для дітей «Золотий лелека» та відзнаки дитячого журналу «Ангелятко» «Золота пір'їнка».

Галина Ткачук

Кицюня (скорочено)

Коли на третій день полювання я нарешті зловила сіткою золоту кішку і вона пообіцяла відповісти на будь-яке запитання в обмін на свою свободу, я не вагалася ні хвилини. Оскільки на той час уже повторила своє найважливіше запитання п'ятсот разів.

Тож на третій день полювання я нарешті зловила сіткою золоту кішку і нависла над своєю бранкою на тлі вечірнього неба.

Намагаючись виглядати якомога спокійніше, я мовила:

— Кішко, скажи мені таке. Хто це на моїх очах, а головне чому, двадцять сьомого грудня дві тисячі восьмого року біля платформи «Тарасівка» Південно-Західної залізниці перебіг залізничні колії просто перед електропоїздом, який о двадцятій чотирнадцять рушав у бік Києва від зазначеної залізничної платформи? І перебіг так близько від загибелі, що кінець його шарфа у польоті торкнувся сірого корпусу локомотива!

Кішка одразу знала відповідь.

— Насправді його шарф торкнувся іншої частини залізного хробака, але я не скажу зараз її назви, мила жіночко, — відповіла золота киця. — А для забезпечення повноти моєї відповіді прошу вийняти мене з тенет і гарантувати мінімальний комфорт під час нашої розмови.

Я згорнула свою величезну сітку разом із кицею і, запхавши її в наплічник, рушила додому.

* * *

— Повторюю. Кішко, скажи мені таке. Хто це на моїх очах, а головне чому, двадцять сьомого грудня дві тисячі восьмого року біля платформи «Тарасівка» Південно-Західної залізниці перебіг залізничні колії у невстановленому місці, а саме — просто перед електропоїздом, який о двадцятій чотирнадцять рушав у бік Києва від зазначеної залізничної платформи? І перебіг так близько від загибелі...

Кішка тим часом склала лапи на грудях, набула значущого виразу морди, який зробив її схожою на качку, сіла зручніше в моєму кріслі, куди я кинула її хвилину тому разом із сіткою, і, перебивши мене, почала свою оповідь:

— Моя прекрасна панно, щоб дати на це запитання відповідь, яка би уповні вас задовольнила, мені доведеться розказати вам купу-купезну всіляких речей, важливих і не надто. Втім, усі вони мають зрештою скластися у вашій голові так щільно та вдало, що ви і без мене зрозумієте, хто це на ваших очах, а головне чому, двадцять сьомого грудня дві тисячі восьмого року на платформі «Тарасівка» Південно-Західної залізниці перебіг залізничні колії просто перед електропоїздом, який о двадцятій чотирнадцять рушав у бік Києва

від зазначеної залізничної платформи. А зараз я попрошу вас принести мені мисочку вечірнього молочка. Ні-ні, не вранішнього. Бажано від рудої корови. А собі насипте у тарілку чогось такого, що самі їсте. Я швидко наситюся і буду розважати вас за вечерею своєю чарівною та доладною оповіддю щодо вашого найважливішого запитання.

Я мовчки виплутала кицю із сітки і міцно прив'язала за праву передню та ліву задню лапи до крісла, на якому вона всілася. Ні, кицюні не було ані боляче, ані тісно. Довжина мотузок навіть дозволяла їй у разі потреби зіскочити з крісла й відійти від нього на кілька кроків.

З холодильника я дістала пакет учорашнього молока і налила їй півмиски. Собі не взяла нічого.

Киця обережно почастувалася — і запала незручна мовчанка. Але я знала, що роблю, як треба. Так мені розповідали.

— Ну добре, — за хвилюк сказала кицька і знову сіла в кріслі, виструнчившись.

Тепер вона нагадувала радше позолочену статуетку з крамнички подарунків, ніж живу кицьку.

— Тобто ви хочете знати думки вашого перебігальника? Я розповім. Та почну зі свого методу. Адже спочатку я теж не вміла читати думок. Тож варто розказати, як я цього навчилася. Аби ви розуміли, яким чином, тобто з якого аспекту, я читаю чужі думки. Це допоможе вам знайти те, чого шукаєте, коли я розкажу, що прочитала.

Я кивнула, запрошуючи кицю розповідати далі.

— Отже, повернімося до того дня, коли я вперше замислилася над проблемою читання чужих думок. Приводом до цього стало оголошення, яке тримав у руках певен дядько біля входу до метро: «Читаю думки на відстані».

Кицька зробила паузу — подивитися, яку реакцію в мене викликав текст оголошення.

Моє кругле лице і бровою не повело.

У жодному разі не можна дати киці зрозуміти, що тебе захоплює її розповідь (так мене вчили). Відчувши свою владу над слухачем, кицюня легко може заморочити його нісенітницею або

приспати і спокійненько втекти, залишивши без відповіді на головне запитання.

А киця вела далі:

— Я тоді спитала себе, чи може це бути правдою. Припустімо, він читає зараз мої думки. Чи можливо це? Ви посміхаєтесь. Я теж посміхнулася, коли глянула згори на ті думки, котрі роїлися у мене в голівці за секунду до того, як я побачила дядька. Однозначно: аби зрозуміти їх у всій повноті, дядькові потрібно було детально знати мою біографію, геть до таких подробиць, яких я ніколи не розповідаю, і навіть до таких, які сама давно та щасливо забула. Мало того, дядько мав знати, як влаштована моя свідомість, які образи для мене важливі, якими шляхами думки я зазвичай іду. Ви згодні зі мною?

Тут я, кицина слухачка з круглим лицем, згадала також, що мене було попереджено не вступати ні в які дискусії з кицею, адже вона може захопити суперечкою навіть затятого мовчуна. Ще на полюванні я вирішила відповідати на всі її запитання лише «так» чи «ні». Або двома словами.

А потім дозволила собі одну-однісіньку довгу відповідь.

— Ну, мені здається, — сказала я, — що цей дядько мав би знати і пам'ятати весь потік вашої свідомості від того самого моменту, коли вона почала продукувати цей потік.

— Ви справді так вважаєте? — ніби щиро пожвавилася кішка. — Мені здається, що потік свідомості не такий уже важливий як процес. Важливі його результати — оформлені думки.

— Тобто ви цей потік власне думками не вважаєте?

— Аж ніяк. І його не читаю.

— Що ж, я була кращої думки про вашу вправність.

— Бідна жіночко, ще одне розчарування, — кішка замовкла і почала вилизуватися. — Ну то, може, я піду, якщо вже виявилось, що з мене ніякої радості? — додала вона згодом.

— Ні, — суворо відповіло моє кругле лице, а серце шалено калатало від страху перед можливою втечею киці. — Будь ласка, давайте далі. І прохання не ставити більше запитань щодо доцільності діяльності, яку наразі провадите.

Кішка кліпнула очима і поворушила вусами.

— Ну добре... Отже, я спинилася на дядькові й на тому, як я копирсалася його очима у своїй голові. Мої висновки такі. По-перше, подивившись на мене таким чином, можна було би сказати, що ось киця, вона ходить біля метро, певно, у пошуках їжі. А тепер підставимо у цю формулу, панно, вас. Він міг би вгадати у загальних рисах мету вашого проїзду метро, із виразу обличчя — прочитати загальний емоційний стан. Відштовхнувшись від останнього, він міг би зробити висновок про ваші стосунки з іншими людьми, про той окремих фрагмент цих стосунків, який відбувся сьогодні. Що ще?

Я мовчала.

— Ви, панно, мовчите, а я скажу вам! Я, моя красуне, скажу вам от що!

Тут киця трохи порухалася по-всякому, влаштувалася у кріслі так ґрунтовно, що в неї аж проступило друге підборіддя.

— Найвиразніше, тобто найгірше — коли суб'єкт читання думок має свою класифікацію людей, базовану на власному світогляді. І «бачить усіх наскрізь». Іноді це навіть працює. Іншими словами, кожен, хто має бодай якийсь більш-менш цілісний світогляд, так чи інакше класифікує людей, і цей процес суб'єктом класифікації може усвідомлюватися як «бачення всіх наскрізь». Чи могли б ви тут навести приклад?

Я змогла. І видала от що:

— Можна подумки поділити людей на нормальних і придурків. І відповідно класифікувати їх, сидючи у вагоні метро. І називати це поглядом наскрізь.

— Що ж, цей приклад неправомірно було би назвати неправильним, проте свідчить він про ваші бідні здібності класифікації, моя лялечко Барбі, й про убогий світогляд того

умогоглядного суб'єкта розумування, якого ви уявили, складаючи свій приклад.

Така оцінка мого прикладу видалася мені образою, тому я здерла кицьку з крісла і кинула нею об стіну. Проте вона, як я і думала, спритно вивернулася, відштовхнулася від стіни усіма чотирма і знову возсіла у кріслі.

— Але, паннусю, у таких випадках найнеприємніше саме те, коли суб'єкт класифікації має подібний убогий світогляд і експлікує його на вас. Приміром, от ви їдете у вагоні, страждаючи від переливів світла і темряви свого глибокого серця, а тим часом хтось, поділяючи увесь жіночий рід на повій і дур, зараховує вас до розряду дур і підтверджує це, мов печаткою, своєю самовдоволеною пикою.

— То й що? — спитала я, вирішивши нарешті облишити свої емоції.

— Це я вам навела приклад негативної сторони всенародної обсеїї читання чужих думок. То ви ж не хочете, щоб я просто експлікувала ваш світогляд на того, хто на ваших очах двадцять сьомого грудня дві тисячі восьмого року біля платформи «Тарасівка» Південно-Західної залізниці перебіг залізничні колії просто перед електропоїздом, який о двадцятій чотирнадцять рушав у бік Києва від зазначеної залізничної платформи?

— Ні.

— Чудово. Це потрібно було чітко визначити.

— Знаєш, кицю, — сказала я у спалаху раптової думки, — мені здається, тут річ не у читанні думок. Насправді я питаю тебе зовсім про інше. Я не хочу знати, що саме майоріло тоді у нього перед очима або який з усіх звуків, котрі огортали бігуна, чув він найбільш виразно. Розкажи мені тако звіддала. Розкажи мені про нього з точки зору пташиного польоту або з точки зору кицюні, яка дивиться на нього знизу.

— Нема нічого простіше. Знизу він виглядав отак: між повітрям та землею несуться чорні тверді черевики, далі темні штани, вище — розвиваються за вітром руки і шарф, а згори стирчить ніс і блищать диким полиском очі.

Після цих слів кицюня вдруге полетіла об стіну.

Повернувшись звичним манером назад, вона повела далі:

— Ці моменти польоту нагадують мені моє ж раннє кошеняцтво. Отут вам треба дещо пояснити. Мабуть, спершу варто сказати, що від самого початку мені помірно пощастило. Долею нашої мами, яка щойно розродилася п'ятьма кошенятами і, відповідно, нашими долями, перейнялися кілька малих дівчаток у малесенькому дворі маленького будинку маленького містечка величезної країни.

— Не бреши, — кажу, — ти не проста, ти золота кицька.

— А я і не брешу. Навіть на половину не брешу. Дівчата, до речі, дали всім нам чудові імена. Тому, якщо хочеш знати, звати мене досить оригінально.

— Ну кажи вже.

— Е-е-е, ні. Не одразу. Нас було троє кішечок і два котики. Але мамині пупорізки (і наші виховательки) на той час іще не навчилися відрізняти котів від киць і вирішили, що наша мама привела п'ятьох донечок. Усі ми були, мабуть, від різних котів: усі різної масті. Мого біленького братика з рудими вушками дівки назвали Лада. Білоруду сестру з білим животиком — Леля, блакитно-сіру пухнасту сестричку — Дана, чорного брата з білим носом — Марена, ну а мене, геть чорну малесеньку кішечку, — Мокоша.

— Гм, — озвалася я, — я би, навпаки, чорне кошеня з білим носом назвала Мокошею, а тебе — Мареною.

— Ну а я би дівочку, яка кидається кицями об стіну, назвала Мареною. Ти — сама знаєш хто, а я — Мокоша.

— Чого це ти вже зі мною на ти?

— О! Літання до стінки як ніщо інше зближує того, хто літає, із тим, хто запуска.

— Повертайся до теми, Мокошо!

— Залюбки. Я навіть спробую, аби вам так сподобалася подальша розповідь, що ви аж принесли б мені ще мисочку молока. Отже, у будинку, біля якого юрмилася в картонній коробці уся наша нова сім'я, мешкав дід, життя котрого склалося зокрема таким чином, що він на схилі своїх многих літ терпіти не міг собак і киць. Нічого трагічного не сталося. Він не виніс нас уночі до річки і не втопив, він, треба віддати йому належне, взагалі ніякої свідомої діяльності на нас не спрямовував. А моя свідомість робила лише

перші свої кроки. Тому хіба можна запідозрити мене в умисності, коли я повільно підійшла до нього, як він сидів на лавці? То були мої перші дні ходіння, тому до мене іще не дійшло, що у деяких керунках не варто спрямовувати свого ходу.

— І що, він кинув тобою об стіну?

— Ні, він просто акуратно посунув мене своїм черевиком. Таким чином розвернув мій корпус, аби подальша хода відбувалася у протилежному напрямку. Але тут найважливіше — саме черевик. Бо цей предмет дідового туалету так несподівано виринув у моєму полі зору, знаходився так близько від мого носа і випромінював кожним своїм атомом таке бажання позбутися моєї присутності, що я, певно, його навіть намалюю, щойно мені дадуть спокій такі панни, як ви, зі своїми найважливішими запитаннями.

— Мокошо, ти надто велемовна, а оповідь твоя недоладна. Або зроби висновки і розкажуй гарно, або злітай об стінку ще разочок.

— На ньому були старі замшеві черевики, нічим не примітні, окрім того, що пофарбовані червоною фарбою.

— То й що?

— Люба жіночко, якби ви зрозуміли, про що я кажу, ви б такого не питали. Черевики було пофарбовано червоною фарбою для вікон.

— Для вітражів чи що?

— Та ні! Мамо моя! Для дерев'яних рам.

— Хай так. Тож яким чином це просуває нашу розмову?

— Бо ці черевики — це унікальний соціокультурний феномен в історії людства.

— Бо ні в кого більш таких нема?

— Щодо цього питання я не маю достатньої інформації. Може, в когось такі самі й є. Але ці черевики особливі тому, що ніхто і ніколи не знав, не знає і не знатиме, що змусило діда влаштувати їм зазначену вище креативну деформацію. І будь я навіть тричі золота кицька, і схопіть мене навіть шестеро задовбаних жіночок і спитайте, чому цей дід пофарбував отак своє взуття, я не зможу у відповідь навіть нявкнути. І це у мене вселяє неймовірний оптимізм. І гордись за діда із його надзвичайним учинком.

Я сходила на кухню і принесла киці миску молока.

* * *

Після цього ми з Мокошею вирішили трошки пройтися.

Я вела її на місце події, яка стосувалася мого запитання, таким чином намагаючись підвести її до правильної відповіді.

Ми тепер були зв'язані мотузкою від талії до талії.

* * *

Коли повз нас почав проїжджати поїзд, я за звичкою позатикала вуха вказівними пальцями.

Киця розсміялася, але пояснити свій сміх змогла лише після зникнення поїзда.

— Я зрозуміла: ви геть нічого тут не тямите!

— Де це тут?

— У житті!

* * *

У результаті вибору аспекту розгляду потрібного нам місця ми обрали точку зору згори. Недалеко від платформи «Тарасівка» Південно-Західної залізниці колії перестрибував маленький автомобільний місточок. Його стан перманентного ремонту та відсутність на ньому автів забезпечили нам можливість тихенько лягти і дивитися вниз на проїждання поїздів. А наші потилиці тим часом дивилися безпосередньо в зорі.

Коли звіддала загуркотів черговий товарняк, киця сказала:

— Будь ласка, приготуйтеся, панно. Зараз, судячи з усього, станеться банджі-джампінг. Подивіться, чи міцно затягнуто ваш пасок.

— Я нікуди не стрибатиму! — закричала я.

— Я стрибну. Тому і кажу: перевірте свій пасок, щоб я не гепнулася під колеса.

Поїзд із гуркотом підоспів. Киця стрибнула просто в точку найбільшої небезпеки. Але зависла на мотузку, який сполучав наші талії. Від золотого тільця киці просто на численні вагони поїзда полилася жовта цівка.

— Ну як? — спитала киця, знову опинившись біля мене.

І сама ж відповіла:

— Чудово! Коли б іще я була так міцно до когось прив'язана і змогла б отак пострибати!

— Чудово, — кажу. — Вітаю. А як щодо мого бажання?

— А, — посміхнулася киця, — мені, звісно, не зручно, але відповідь «ні».

— ЩО?!

— Послухай, кицюню, — сказала мені киця, — я знаю, це важко чути, але відповідь «ні».

— На запитання «Хто це на моїх очах, а головне чому, двадцять сьомого грудня дві тисячі восьмого року біля платформи «Тарасівка» Південно-Західної залізниці перебіг залізничні колії просто перед електропоїздом, який о двадцятій чотирнадцять рушав у бік Києва від зазначеної залізничної платформи?» відповідь «ні»?!

— Ні, на твоє найважливіше запитання, якого ти малодушно не змогла мені поставити, забрехавшись про хлопця в довгому шарфі, котрого й не було ніколи. Відповідь — «ні».

— Ні, тобто «не думав», чи взагалі — «ні»?

— Взагалі, кицюню. Я знаю, що важко таке чути... Хочеш, я ще раз тебе розважу?

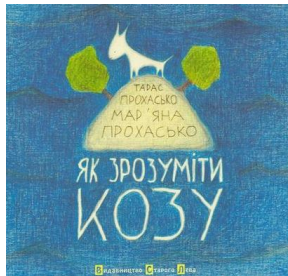
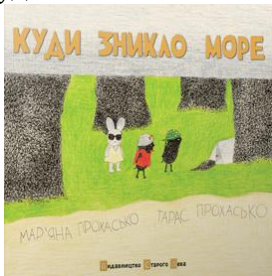
— Ні.

— Я стрибну цього разу без банджі й покажу тобі смертельний номер. Але не хвилюйся. Навіть якщо він не вдасться — у мене ж дев'ять життів. Насправді я причаюся між рейками, перечекаю поїзд — і піду. А ти, будь ласка, йди раніше.

Тарас Богданович Прохасько (16 травня 1968 р., Івано-Франківськ) — сучасний український письменник. За словами Прохаська, він вирішив стати письменником, коли йому виповнилося 12 років.

Мар'яна Прохасько — українська художниця-ілюстраторка, письменниця, авторка відомої «кротячої» трилогії книжок для дітей, створеної спільно з письменником та журналістом Тарасом Прохаськом. Засновниця авторського видавничого проекту «Напиши мені книжку». Народилася в місті Ужгороді у 1976 році. У дитячому віці разом з батьками переїхала до Івано-Франківська. У 1998 році закінчила англійську філологію Прикарпатського університету. З того часу займається індивідуальним викладанням англійської мови дітям різного віку та перекладами. Останні роки реалізує себе як ілюстраторка. Мар'яна Прохасько не є професійним художником.

Тарас і Мар'яна Прохасько

Хто зробить сніг

(уривок)

Небо було похмурих кілька днів. Але невдовзі знову вийшло сонце і потепліло. Тільки щось сталося з кольорами. Зелений ліс перестав бути зеленим. Дерева зробилися жовтими, золотистими, оранжевими, червоними, бордовими, брунатними і багряними. А небо – синім як ніколи. – Бабине літо – найкращий час для малювання, – казала мама кротенят і роздавала дітям кольорові олівці.

Вони зручно всідалися на галявині зі своїми альбомами і кожен вибирав собі дерево, яке хотів намалювати. Мама виносила

контрабас і грала спеціально для дітей. Від низьких звуків маленькі жовті букові листочки відривалися від гілки і повільно летіли вниз...

Згодом під деревами назбиралися цілі купи сухого листя. У сухому листі чудесно бавитися. Навіть просто ходити, щоб воно голосно шурхотіло. Тато-кріт казав, що це прекрасно заспокоює нерви. Але на дітей воно діяло інакше. Бігаючи по листю, кротенята починали нестримно бушувати. Вони перестрибували з купи на купу, запорпувалися в листя і присипали один одного, підкидали листя високо догори і гасали під саморобним листопадом. Мовчик любив клеїти з листя аплікації. Мудр розглядав найцікавіші листки через мікроскоп. Жужіка з Ержікою придумали робити гірлянди. Всі діти нанизували листя на нитки, і білченята розвішували їх потім на дубі. Через ці кольорові гірлянди, та ще й через горіхи, гриби і грушки, які білки сушили на зиму, голий осінній дуб виглядав як різдвяне дерево. А Загата, коли вже йшла додому, брала з собою цілий мішок листя, щоби висипати його у ріку і дивитися, як воно пливе.

Потім знову почались дощі. Дуже холодні й надокучливі. На галявині зібралось так багато води, що перейти її без гумаків було важко. У таку погоду особливо затишно сидіти в норі і всім разом робити улюблене айвовоє варення. Вдома було тепло, на печі стояв великий мідний казан, під яким палахкотів вогонь. Тато постійно підкидав дрова. Мама ні на мить не відходила від казана, помішуючи варення довгою дерев'яною ложкою. Діти готували все нові порції

айви. Тверді жовті плоди треба було помити, почистити і порізати на дрібні шматочки.

– Мармелейро, – ні з того, ні з сього промовила мама. – Так португальською мовою буде айвово дерево, – пояснила вона.

– Ого! – здивувався Тріскун. – А як тоді буде сама айва?

– Мармело, – не задумуючись, відповіла мама.

– Ого! Цікаво, – продовжував Тріскун, – а варення з айви?

– Мармеляда! – весело вигукнула мама і взялася куштувати своє вариво. Так кротенята дізнавалися все нові і нові слова.

Ірен Роздобудько — українська журналістка, письменниця, сценаристка, поетеса. Народилася 3 листопада 1962 року у Донецьку. Закінчила факультет журналістики Київського Національного Університету.

З 1988 року живе в Києві. «Мій читач (якщо говорити про дітей) – схожий на мене в десять років: «мислячий бешкетник», котрий вмiє сам приймати рішення і не боїться робити вчинки, які йдуть всупереч із загальноприйнятими нормами. Любить фантазувати і намагається втілити всі фантазії в життя».

Пригоди на острові Клаварен

(уривки)

Рено бігла до дерева, під яким Клава закопала скриньку, і показала їй свою здобич.

— Бачиш, з голоду ми не помремо! – вигукнула вона, з усього розмаху падаючи на пісок поруч із подругою. – І прісна вода є! ось обійдемо острів, а потім сядемо у свій човен і попливемо назад. І все буде добре.

— А якщо нам доведеться їсти не щодня, і так кілька місяців? – із сумнівом сказала Клава, розглядаючи дивні коричневі яйця. – А якщо ми ніколи звідси не виберемося? Як той, як його ... Франсуа Андре? А якщо тут водяться дикі звірі та змії? А якщо ми захворіємо на якусь невідому хворобу, адже тут можуть бути різні віруси та мікроби! А якщо хтось із нас злама руку чи ногу? А якщо...

— Досить! – увірвала її Рено. – Якщо все буде так, то ... то ми все одно залишимося друзями!

— Пробачте, сер, - відповідав хлопець. – А якщо ось так?

— Майстерно! – підбадьорила Рено, відбиваючи доволі складний «кручений» випад. – Але ... невлучно, сер! – і нападала знову.

— Чудово, сер! – парирував хлопець. – дякую. Але теж – невлучно!

— А так? – Рено зробила різкий поворот і... палиця заплуталася в широкому рукаві Альбертової сорочки. Скориставшись паузою, хлопець пішов у наступ. Рено ледве встигла виплутатись й перекинути палицю з однієї руки в іншу. Це був заборонений прийом, якому її потайки навчив тренер і якого не передбачали чесні спортивні змагання.

Хлопець не розгубився й зробив так само. Рено була в захваті!

— Сер, ви геній! – похвалила вона, важко дихаючи.

Кок Беніґс, який скучив за своїми котлами, щось весело наспівував на нижній палубі.

Нарешті настала та мить, коли човен досяг протоки Зустрічних течій, і капітан наказав кинути якір.

— Ви не передумали? – звернувся він до дівчат. – Не боїтеся загинути?

— Ні! – сміливо відповіли Клава та Рено. – Ми маємо повернутися додому!

— Що ж, - зітхнув капітан, тоді приготуйтеся сісти у свій човник...

Клава та Рено по черзі обійшли моряків. Попрощалися.

Особливо сумними були Альберт та Джон-Пострибайчик.

Альберт довго тис руку Рено.

— Ти добре фехтуєш... - нарешті тихо мовив він.

— Ти також, - відповіла Рено.

— Невже ми ніколи більше не побачимося? – зітхнув

Альберт.

— Певно, що так, - сумно сказала Рено. – Але якщо ти станеш уславленим героєм, я прочитаю про тебе в підручниках із історії?

— Я обов'язково ним стану! – гордо сказав Альберт. – Щоб ти змогла про це прочитати!

І вони всміхнулися одне одному.

А Джон-Пострибайчик схилився в поклоні перед Клавою.

Моряки зробили дві великі петлі з канатів, установили в них човен.

— Можете сідати, - сказав він.

Дівчата спершу поклали в човен свої наплічники, а тоді сіли самі.

Моряки почали спускати човен просто в один із стрімких потоків. Він загрозливо нуртував і пінився.

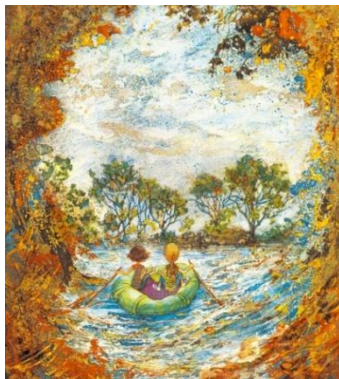
Рено і Клава востаннє помахали всім руками, лягли на дно човника і ухватилися руками за борт.

Ще мить – і човен торкнувся води. Моряки послабили канати, і човен одразу ж стрімко понесло вдалечінь...

У Рено та Клави дух перехопило.

Вони не вимовили ані слова. Але кожна з дівчат думала про те, чи слушно вони вчинили, чи вийде в них повернутися до гроту? Невже доведеться загинути тут, у минулому часі?

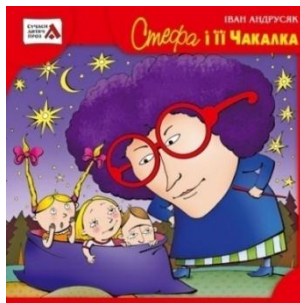
— Принаймні, -
прошепотіла Рено, - ми тепер знаємо,
що в морі є НАШ острів...

Іван Михайлович Андрусяк (народився 28 грудня 1968 р. на Івано-Франківщині) — поет, дитячий письменник, прозаїк, літературний критик, перекладач. Увійшов у літературу на початку 1990-х як учасник літературного угруповання «Нова дегенерація».

Увійшов у літературу на початку 1990-х як учасник літературного угруповання «Нова дегенерація. Мешкає в містечку Березань на Київщині.

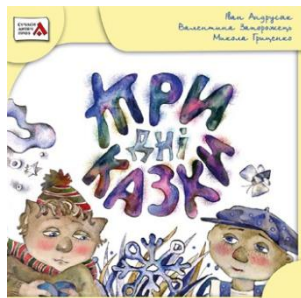
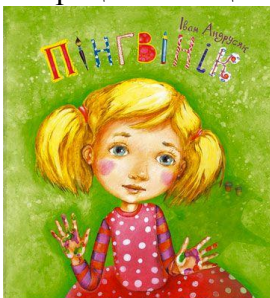
З 2005
звертається до
часописів,
друкуються
до книжки
а 2007 року
казка для
школярів
автор

року Іван Андрусяк
дитячої літератури — в
альманахах і антологіях
вірші, які згодом увійшли
«М'яке і пухнасте» (2010);
виходить друком повість-
дошкільнят і молодших
«Стефа і її Чакалка». У ній
використовує

фольклорний образ Чакалки — казкової істоти, якою на Слобожанщині й Полтавщині в давнину батьки лякали своїх неслухняних дітей. Дітям молодшого і середнього шкільного віку адресовані веселі пригодницькі повісті «Сорокопуди, або Як Ліза і Стефа втекли з дому» (2009) і «Кабан дикий - хвіст великий».

Сам письменник «головним» своїм дитячим твором вважає невеличку повість «Дядько Барбатко сміється», що побачила світ у 2008 році в книжці «Три дні казки».

Іван Андрусяк

Сорокопуди, або Як Ліза і Стефа втекли з дому (уривки з повісті)

Місяць над Куземином стояв великий-великий і чистий як сльоза.

Зірки виблискували старанно, мов першокласники...

Куди не глянь – справжнісінька тобі ідилія.

І лише голосистий птах, нахабно всівшись на вершечку якогось куща, аж заходився криком: «Утік! Утік! Утік!»

Стефа тяжко зітхнула.

Ліза зітхнула ще тяжче.

— Хай би чоч той сорокопуд

замовк...

— І справді, чого він весь час дражниться?! Йоми ми чим не догодили?..

— Злюка!

— Ябеда!

— Ой, потрапиш ти мені до рук, - погрозила кулачком Ліза.

— Упіймаємо, засмажемо і з'їмо, - сердито покосилася на кущ Стефа.

— Ага, упіймаєш ти його... Лови вітра в полі...

І дівчата ще тяжче зітхнули.

А сорокопуд не вгавав. Час від часу балансуючи крилом, щоб утриматися на тонкому вершечку, він весь аж вигинався в співі, наслідуючи то солов'я, то перепілку, то навіть цвірінчання курчати, - та найчастіше просто докоряючи дівчаткам: «Утік! Утік! Утік!»

Певно, й очі заплющив від старання – так заходиться! Але цього, звичайно, в таку пору вже не розгледити. Хоч як місяць із зірками не висвічують, а сонечка ж не замінять – опівніч близьиться...

А Ліза і Стефа припишкли в кушах поза хвірткою і видивляються, коли в хаті світло згасне. Коли, себто, бабуся Катя й бабуся Леся, втомившись чекати своїх волоцюг, спати нарешті ляжуть. Думається дівчаткам, що все ж колись ляжуть – не сидіти ж

їм отак усю ніч, - і тоді можна буде тихесенько шмигнути по своїх ліжечках, укритися ковдерками з головою, зникнутися отак, задикуватись, як миші по нірках, - і нічого нікому не пояснювати.

Бо що ти тут поясниш?!

Анічогісінько...

Ні – кари, звісно, не уникнути, - але хай то буде уже зранку. Бо зранку люди добрішають. А звечора за такі фокуси можна й дубцем по попi отримати! Та ще й бряче – під гарячу руку...

Зранку ж бабуся Катя побурчить, бабуся Леся полає, та й усе. Одразу ж і до столу покличуть, снідати...

Ох, як у животах бурчить – слона б із'їли! Воно б не дивно – не обідавши, не вечерявши...

А світло все не гасне, бабусі все не лягають, а вже й прохолодно, і комарі такі кусючі, як сто чортів, а найстрашніше – в животах бурчить...

І ще цей соропуд: «Утік! Утік! Утік!»

Ні, треба на щось зважуватися!

Тож першою не витримує Ліза:

— Свиридові Петровичу тепер добре, - зітхнувши, заздрісно мовить вона. – Спить собі, певно, без задніх лап і в ус не дує. А ми...

Помовчали.

Що тут скажеш?..

— Може, підемо? – несміло пропонує нарешті Стефа. – Пізно вже, їм спати хочеться. Може, сон їх уже зморив, і вони не дуже лятимуть?

— Ходімо, мабуть, - зітхає Ліза. – Однаково ж рано чи пізно йти доведеться...

І дівчатка, узявшись за руки, повільно – повільнюсінько! – дибають на світелко у вікні...

Отаке воно, життя!

А як гарно все починалося...

...А починалося все справді дуже гарно. Коли це тато з мамою не поїхали до Києва, - робота, дідько б її за попу вкусив! – Стефа з Лізою і в походи з ними ходили, і на археологічні розкопки в Більськ, і на річку, ясна річ. І сало на шпичках смажили, й сосиски, і навіть справжні шашлики одного разу. Ото було життя!

А тепер...

Ні, з бабусями добре. Дуже добре. Вони так люблять, так балують – і приголублять, і смакоти наготують, і цукерочка в кишені завжди для онучок припасена, - але все ж, усе ж... Самі подумайте, що за життя: почитай, Лізонько, книжечку; пограйся, Лізонько, зі Стефочкою; збери, Стефочко, свої іграшечки; не йдїть, діточки, на ставок, там у воду можна впасти; не нипайте, діточки, по кущах, там кліщ учепиться; не лізьте, діточки, на горище, там павуки й пилюка; краще з'їжте, Лізонько й Стефочко, по піріжечку... а щось таке учворити, щоб потім згадувати все життя й однокласникам похвалитися після канікул – ото вже ні, з бабусями такі фокуси вже не проходять. Старенькі вони вже, не до забавок їм. Особливо бабусі Каті – вона ж навіть мамі бабуся, а бабусі Лесі – мама...

— Так далі жити не можна, - зважилася нарешті Ліза, коли вони з сестричкою вирвалися одного разу з бабусиної опіки й заховалися у високих кущах малини в кінці городу. Стефа смакувала солоденькими ягодами, так що вже мала малинові «вуса» й малинову «бороду». А ось Лізі було не до того – вона сиділа, узявши щоки в долоні, й дивилася на слимака, який старанно повз кудись

своєю слимачачою стежкою, ні з ким не зв'р'яючись і нікому не доповідаючи, де саме він зараз є і куди воліє податися.

— Ні, так далі жити не можна! – ділилася вона з меншою сестричкою своїми прикращами. – Ось навіть найостанніший нікчемний слимак, і той живе на волі й повзе собі, куди заманеться. І ніхто йому не каже: годі тобі, слимачку, бешкетувати, не повзи в малину, краще з'їж, слимачку, пиріжечок! А ми... Досить того, що цілісінький рік у ту дурну школу ходи, щоб вона згоріла, й усіх учителів слухайся, бодай їм грець... Досить того, що вдома, поки завдання не зробиш, ніякого тобі телевизора, і поки книжки за програмою не прочитаєш, ніякої тобі цікавої книжки... Ну, вдома це ще якось можна зрозуміти – там Київ, гармидер і купа роботи. Але ж тут нам нібито свобода! Нас до бабусь мама з татом для того й привезли, щоб, як тато казав, діти вільним духом надихнулися! І де ж отой вільний дух? Де козацьке роздолля і права дитини? Усе слимаку під хвіст! З'їж, Лізонько, пиріжечок... Та мене вже нудить від тих пиріжечків! Мені чогось такого хочеться... такого... А тобі б тільки малина! Он, уже все плаття соком забризкала, Малявка...

— Я не малявка, - обурилася Стефа з повним ротом. – Просто малинка смачна, - продовжила, вже проковтнувши. – І пиріжечки теж смачні...

— Ну, смачні... То й що? свобода ж смачніша!

— Умгу, - Стефа й далі ласувала ягодами. Слимак тим часом заповз під листок.

— Ет, тобі аби лиш напихатися! Будеш так багато їсти, то скоро й ходити не зможеш. Повзатимеш, як отой слимак, і на спині замість хатки мішок з пиріжками носитимеш.

Стефа спаленіла й уже було відкрила рота, щоб і собі сказати щось образливе, та сестричка поквапилася її заспокоїти:

— Гаразд-гаразд, не ображайся! Я ж думаю, як зробити так, щоб нам було краще, а ти хоч би мене підтримала...

— Та хіба нам погано?

— А що хорошого? Ось коли ми востаннє на річці були?

— Та позавчора, здається...

— А коли наступного разу підемо?

— Та, завтра, може...

— А чому аж завтра? Я сьогодні хочу! І вчора хотіла!

— І я хочу. Але ж бабуся казала, що вона вже старенька і не може з нами кожного дня ходити. До річки ж далеко.

— Ну, далеко. Але ми би й самі сходили.

— Ні, бабуся самих не пускає.

— Ото ж бо й воно, що не пускає!

Слимак виповз із-під листка й посунув далі.

— Ось, слимак який маленький, а коли захоче, то хай і повільно, але може до річки доповзти, - правила своє Ліза. – Або в похід... Може, він і зараз у похіді? Може, то в нього не просто хатка на спині, а наплічник, у якому є все-все, що слимакові для життя потрібно?

— Де? – зацікавилася Стефа, відриваючись нарешті від малини.

— Та он же! Бач, який малий, і повільний, і товстий, а вже мандрівник...

Стефа уважно роздивлялася слимака, похитала пальчиком молочного зуба, який ось-ось мав би нарешті випасти, й мовила:

— Я теж хочу в похід.

— То ходімо!

— Але ж як? Тато з мамою в Києві...

— А ми самі.

— Та ж бабусі не відпустять.

— А ми утечемо!

— Як утечемо?

— А так: утечемо з дому – і все!

— Назовсім?

— Не назовсім! Лише на день! Ну, може на два... А бабусям записку напишемо, щоб не хвилювалися.

— І будемо мандрівниками?

— Ага, справжнісінькими мандрівниками! Як слимак! І наплічника приготуємо... ти тільки нікому нічого не кажи! Бо не відпустять!

Юлія Смаль із Луцька – авторка поезії та прози для дорослих і малих, хімік і філолог за освітою. Працює вчителькою, пише блоги про виховання дітей і про цікаву побутову хімію. Усією сім'єю часто подорожують, активно вчать іноземні мови. «Була б моя воля – узяла б торбинку на плечі й рушила світом пішки», – усміхається Юля.

«Ніколи не відчула, не відчувала й тепер не відчуваю. Письменник – це ого-го. А я так, хіба вчуся. Приписка біля мого імені з цим словом напружує, бо вона не є правдою. Коли з'явилися діти, почала писати казки, фантастичні оповідання й маленькі новели – love stories. Не соромлячись, стала вивішувати їх в інтернеті. А першою казкою, яку опублікували всі неледачі (журнали «Ангелятко», «Мамине сонечко», різні сайти й навіть газета тернопільської «Свободи»), була «Оленчині черевички». Тож так, усе для дітей.

Юлія Смаль

Небесна сотня

(казка)

— Мамо, чуєш? – спитав маленький Максимко у мами увечері перед сном. – А хто нас охороняє?

— Ангели, сину.

— Ангели? Хто це?

— Небесні охоронці, маленький. Вони бережуть нас від зла, від сліз, від усього поганого.

- Але ж, мамо, хіба поганого не стається?

— Стається, Максимку, та тільки ж ангели нас боронять, але не можуть з нами боротися. Коли людина хоче добра, то й лиха з нею не станеться, а як ця людина недобра, то чинить зло. І тоді ангели плачуть.

— А які вони?

— Хто?

— Ангели, мамо.

— Ну, це довга історія, - усміхнулася мама, підбиваючи сину подушку.

— Розкажи.

- І ти ляжеш уже спати?

— Так, мамо.

— Гаразд. Було колись...

— Давно? – перебив Максимко.

— Та не те, щоб, та уже минуло, - спокійно відповіла мама. – Не перебивай, бо не розповідатиму.

— Не буду.

— Так от. Була колись одна країна. Та ж така, що прекраснішої від неї не було на цілий світ. З одного боку омивало її ніжне блакитне море, з іншого на сторожі стояли сиві, старі-старі гори, від лютих вітрів її захищали густі ліси, багаті на усілякого звіра, а в серці її пашіли золотом степи. Бурхливі ріки, щедрі врожаї, мудрі люди – така була ця країна. Та сталося лихо. Захопив цю країну володар, та такий злий і жадібний, що не сказати. Його посіпаки обкрадали народ, відбирали зерно, будинки, усі статки, які чесною працею збирали люди за своє життя. А хто не погоджувався, того хапали і саджали у в'язниці. Хоча й це не найгірше... І зайшло сонце над країною.

— Як це? – запитав Максимко.

— Так кажуть, коли все навколо стає погано. Ніби, немає просвітку серед лиха.

— А.

— Але ж ці люди, вони скинули володаря?

— Зачекай же! Одного дня не сила стала народові терпіти знущання. Повстав він. Аж від моря вже до гір, лісів і степів, здійнялася буря. Страшна вона була, сину. Божевільний володар дістав гармати і рушниці, його посіпаки, які тоді ще нікого та нічого не боялися, теж узялися до зброї та розбоїв.

— І що? – хлопчик вболівав за чудесну країну з її сміливими мешканцями.

— Не злякався мужній народ. Беззбройні, та сміливі, виходили люди один на один проти володаревих посіпак. Спочатку поодинці, потім хвилями, і день за днем ці хвилі ставали усе нестримнішими, усе сильнішими, поки одного дня людський гнів не змив володаря з його челяддю геть з країни.

— Мамо, а де ж про ангелів?

— Бачиш, сину. Люди, молоді та не дуже, йдучи на бій з темною силою, втрачали життя. Перший упав, другий, третій – їхні серця зупинилися від ворожих куль. Але побачили люди, що герої не вмирають, що, насправді, їхні душі, у світлі, сходять у небо, в золотих, сяючих обладунках, стаючи небесними ангелами, воїнами добра. Цілий загін ангелів, ціла небесна сотня постала перед райськими ворітьми. І Бог забрав їх до себе, всіх до одного, героїв з чистими душами, та наказав берегти свій народ, боронити від лихого. З тих пір, синочку, наші ангели-охоронці ось такі, вродливі, сміливі, загартовані у бою воїни. І це вони бережуть нас від усього на світі зла.

— Мамо, а наш тато, він теж ангел?

— Так, сину. І наш тато – ангел. Найсміливіший ангел, маленький, а ти так на нього схожий.

— Хлопчик уже спав, уві сні йдучи посеред райського саду за руку із золотим крилатим воїном. А мама ще довго сиділа над ліжком сина, уже не стримуючи сліз.

Роальд Дал народився 13 вересня 1916 р. в мальовничій частині Великої Британії, яку називають Уельс, у невеличкому містечку Лландаффі.

Батько Роальда рано помер, і його матері Софі довелося самій виховувати шістьох дітей. Вони здобули прекрасну освіту, але ніколи не забували і своїх коренів, норвезької мови, скандинавських казок і щороку їздили в Норвегію, щоб відвідати бабусь і дідусів.

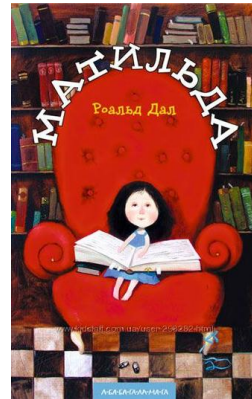
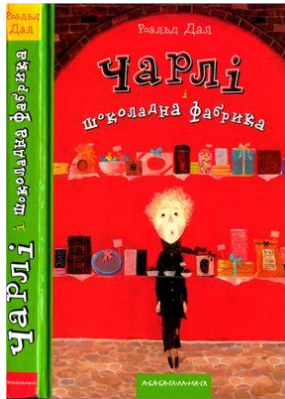
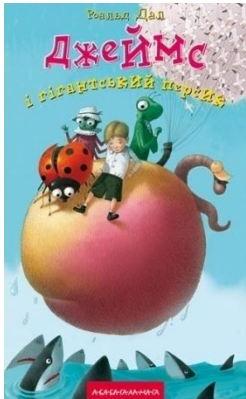
Мрійливому Роальду було важко звикнути до суворих правил пансіонів, де йому довелося навчатися (пансіон Святого Петра в м. Уестон-Супер-Маре, школа «Рептон» в м. Кенті). Він дуже любив спорт (крокет і плавання), став навіть капітаном дитячої футбольної команди. Найкращими його шкільними спогадами були шоколадні плитки фабрики «Кедбері». Вони мали різний смак, і школярам пропонувалося дегустувати й записувати свої враження від солодошів. Під час таких дегустацій, до яких учні ставилися надто серйозно, у Роальда виникло бажання самому створювати нові сорти шоколаду. Ці дитячі розваги згодом знайшли художнє втілення в його повісті-казці «Чарлі і шоколадна фабрика».

Роальд Дал відійшов у вічність 23 листопада 1990 року.

Цікаво знати

У селищі Великий Місснден (графство Бакінгемшир, Велика Британія), де Р.Дал жив і творив майже тридцять років, створено незвичайний музей. Крім будинку, де зібрано книжки, фільми, малюнки до творів письменника, для відвідувачів відкрито великий сад із персиковими деревами, тунелями, золотими рибками в басейні. У Музеї Р.Дала відвідувачам дозволяється не лише роздивлятися експонати, але й грати, малювати, перевдягатися,

бешкетувати. Тут грають у ті ігри, які письменник придумував для дітей.

Роальд Дал

Чарлі і шоколадна фабрика (уривки) А ось і Чарлі

Ці двоє старезних людей - батько й мати пана Бакета. їх звати дідунь Джо та бабуся Джозефіна.

А ці двоє старезних людей - батько й мати пані Бакет. їх звати дідусь Джордж та бабуня Джорджина.

Це – пан Бакет. Це - пані Бакет. Пан та пані Бакети мають синопчка, якого звати Чарлі Бакет.

Це – Чарлі.

Добрий вам день. І вам добрий день. І вам.

Він радий вас бачити.

Уся їхня родина – шестеро дорослих (полічіть) і малий Чарлі Бакет - мешкає в дерев'яній хатинці на краю великого міста.

Хатинка аж ніяк не була розрахована на стількох людей, і жилося їм там страшенно незручно. Мала вона всього дві кімнатки й однісіньке ліжко. Ліжко віддали чотирьом стареньким, бо вони

ж такі кволі й утомлені. Такі втомлені, що ніколи й не злазили з ліжка.

Дідунь Джо та бабуся Джозефіна лежали з одного кінця, а дідусь Джордж та бабуня Джорджина – з другого.

Пан і пані Бакети спали з малим Чарлі Бакетом в іншій кімнатці, на матрацах на підлозі.

Влітку це ще було сяк-так, а от узимку, коли по підлозі цілісіньку ніч віяли крижані протяги, ставало нестерпно.

Вони й не мріяли купити кращу хату, чи хоч би ще одне ліжко, бо були дуже вбогі.

З усієї родини роботу мав тільки пан Бакет. Він працював на фабриці зубної пасти, де цілий день сидів на лаві, накручуючи кришечки на тубики з пастою. Але за накручування кришечок багато не платять, і бідолашний пан Бакет, хоч як багато він працював і як швидко накручував кришечки, ніколи не заробляв стільки, щоб купити бодай половину потрібних для такої великої родини речей. Грошей не вистачало навіть на харчі. На сніданок вони їли хліб з маргарином, на обід – варену картоплю з капустою, а на вечерю - капустяк. Трохи краще бувало в неділю. Усі чекали, коли настане неділя, бо хоч страви готували ті самі, але кожному дозволялося з'їсти по дві порції.

Бакети, звісно, не вмирили з голоду, але всім їм – обом дідусям, обом бабусям, батькові Чарлі, матері Чарлі і особливо малому Чарлі – з ранку до ночі здавалося, що животи поприсихали до спин.

Чарлі було найгірше. І хоч батько з матір'ю часто за обідом чи вечерею віддавали йому свої порції, та хлопцеві все одно було мало, бо він ріс. Чарлі страшенно кортіло чогось ситнішого й смачнішого за капусту з капустяком. А понад усе він хотів... ШОКОЛАДУ.

Йдучи вранці до школи, Чарлі бачив у вітринах крамничок цілі стоси величезних шоколадних плиток. Він зупинявся й дивився на них, притискаючись носом до скла і стікаючи слиною.

Щодня він бачив, як інші дітлахи виймали з кишень шоколадні цукерки й пожадливо їх поглинали, і це, звичайно, була для нього велика мука.

Чарлі Бакет міг відчутти смак шоколаду єдиний раз на рік, на свій день народження. Уся родина заощаджувала для цього гроші і, коли наставав знаменний день, Чарлі з самісінького чудесного ранку дарували невеличку шоколадну плиточку. І щоразу він акуратно ховав цю плиточку в спеціальну дерев'яну коробочку і зберігав її, ніби вона була зі щирого золота. Кілька наступних днів не смів до неї навіть торкатися – тільки дивився. Коли ж урешті не витримував, то віддирав з *куточка манюсінький* шматочок паперової обгортки, щоб визирнув *манюсінький* шматочок шоколаду, а тоді відкушував звідти *манюсіньку* крихточку – аби тільки відчутти цей чудесний солодкий смак, що поволі розтікався по язиці. На другий день відкушував ще одну крихточку, а тоді ще і ще. Отак Чарлі примудрявся розтягти десятицен-тову плиточку шоколаду більш як на місяць.

Але я ще не сказав вам про одне лихо, що мучило малого шоколадолоба Чарлі понад *усе*. Воно докучало йому набагато більше, ніж якесь там споглядання шоколадних плиток у вітринах крамниць чи поїдання іншими дітьми шоколадних цукерок просто перед його носом.

Гіршої муки годі було уявити:

У цьому місті, майже біля самої хатинки, де мешкав Чарлі, стояла **ВЕЛИЧЕЗНА ШОКОЛАДНА ФАБРИКА!**

Ви собі уявіть!

І то була не якась там звичайна шоколадна фабрика. То була найбільша й найвідоміша в цілому світі фабрика! Називалася вона «ВОНКА», а власником її був містер Віллі Вонка, найкращий за всі

часи виробник і винахідник шоколадних цукерок. І що то була за чудесна, неймовірна будівля! Оточена височенним муром з величезною залізною брамою, вона вся диміла й химерно гула. А повітря навколо муру аж на кілометр просякло густими й розкішними пахощами рідкого шоколаду!

Двічі на день, ідучи до школи й повертаючись додому, малий Чарлі Бакет мусив проминати фабричну браму. І щоразу він дуже-дуже сповільнював крок, задирав носа й на повні груди вдихав цей неповторний шоколадний запах, що огортав його звідусіль.

Ох, як же йому подобався цей запах!

І як же він прагнув потрапити на фабрику й побачити, що ж там у середині.

Пауль Маар (13 грудня 1937 р.) — популярний німецький дитячий письменник, драматург, ілюстратор, автор понад 50 творів. З 1976 року присвятив себе письменницькій праці. Мешкає у Бамбергу разом з дружиною і дітьми. Головним героєм для Пауля Маара став вигаданий персонаж Суботник. Пауль Маар зазначав, що дитячий письменник або пригадує у своїх творах власні щасливі дитячі роки, або вигадує прекрасний світ

дитинства, якого не мав у дійсності. Пан Маар устами свого героя вчить нас точно знати чого хотіти і досягати своїх бажань самотужки.

Пауль Маар

Машина для здійснення бажань, або Суботик повертається в суботу

(уривки)

Грім у четвер

У неділю яскраво світило сонце. Понеділок настав одразу по неділі.

У вівторок на роботі пан Пляшкер сидів такий неспокійний, що це помітив навіть його начальник.

— Що з вами, Пляшкере? — запитав він. — Ви через кожні п'ять хвилин зиркаєте на годинник, і це тепер діється з вами щовівторка!

— Та... ні, лише три тижні... — боронився пан Пляшкер. — Розумієте, я домовився...

— Домовилися три тижні тому на кожен з наступних трьох вівторків чи домовились три тижні тому власне на сьогоднішній вівторок? Щось я до пуття не збагну, — сказав начальник.

— Та це таки й не легко збагнути, — відповів пан Пляшкер і знов заходився коло писанини.

Коли нарешті вибило п'яту годину, він похапцем накинув свою куртку, миттю вискочив з контори, чимдуж помчав додому, вихором залетів до будинку і ще на сходах загукав:

— Пані Моркван! Пані Моркван!

Пані Моркван, господиня будинку, вистромила голову з дверей своєї кімнати.

— Що сталося? — запитала вона. — Між іншим, ви забулися витерти ноги.

Пан Пляшкер позадкував кроків на два — до килимка для витирання ніг — і звідти запитав:

— Чи прийшов уже пан Вівторакус?

— Вівторакус? А що, хіба він і сьогодні буде тут? — вигукнула пані Моркван. — Останні три тижні тільки й чекай: як вівторок, так цей Вівторакус уже й тут! Якщо так буде й далі, то я вимагатиму від нього плати за помешкання. Адже він майже не вибуває звідси!

— Не турбуйтеся! Як усе складеться добре, то сьогодні він прийде востаннє, — заспокоїв господиню пан Пляшкер.

— «Як усе складеться добре», — повторила за ним пані Моркван. — То ви й самі хочете, щоб він навідався нині востаннє?

— Авжеж, звісно!

— То чого ж ви раз у раз запрошуєте цього пана в гості, якщо не можете його терпіти?

— Та я можу його терпіти! Ще й як!

— Але ж ви щойно сказали: вам хочеться, щоб сьогодні він прийшов востаннє, — зауважила пані Моркван. — Оце так чудово ви можете його терпіти? То вам треба, щоб цей пан приходив, чи не треба? Щось я не второпаю.

— Бо це таки не кожний і второпає, — вже вдруге за сьогодні відповів пан Пляшкер. — Але я спробую пояснити. Мені хочеться лишень, щоб цього разу все нарешті склалося як слід. Щоб не пішло шкереберть, як на минулих трьох тижнях!

— Пішло шкереберть? — ожила зацікавлена пані Моркван. — А я навіть нічого не помітила! І що ж це має означати — «все пішло шкереберть»?

— Усе! — сердито буркнув пан Пляшкер. — Геть усе!

— Усе? — перепитала пані Моркван. — Та розкажіть-бо, що скоїлося!

— Перший тиждень почався зовсім непогано, — промовив пан Пляшкер. — У неділю вдень, як і годиться, яскраво світило сонце.

Та й понеділок надійшов одразу по неділі, як і має бути. Правда, вже надвечір сталась прикра й страшenna невдача!

— Невдача? Яка ж саме? Та кажіть-бо, не примушуйте тягти з вас кожне слово силоміць!

— Пан Вівторакус так боявся запізнитися до мене в гості...

— То й що? — квапила пані Моркван.

— ...що прийшов ще в понеділок увечері, — докінчив пан Пляшкер, глибоко зітхнувши.

— І що ж потім?

— Потім? Нічого потім! Досить і цієї халепи! — вигукнув пан Пляшкер. — Вівторакус — у понеділок! Це спартачило весь тиждень!

Пані Моркван осудливо похитала головою.

— Хіба вам можна догодити? — вколола вона. — Аби пан Вівторакус завітав трохи завчасно — вас уже трясця трясє! Спартачив вам увесь тиждень! А що ж страшне скоїлося наступного тижня? Знов пан Вівторакус з'явився зарано?

— Наступний тиждень почався так гарно, — мрійливо сказав пан Пляшкер. — У неділю сяяло сонце. Понеділок настав по неділі. Вівторакус прийшов, як і належить, у вівторок. Проте в середу — ви тільки уявіть таке! — у середу випало свято і мене відпустили з роботи! Що ви на це скажете?

— Що ж мені казати? Добре, що ви мали вільний день, перепочили від роботи.

— По-вашому, це добре?! — вигукнув пан Пляшкер і весь аж здригнувся. — Ні, погано, ні, просто жадливо!

— Таж ви завжди так раділи кожному вільному дневі! — сторопіло вимовила пані Моркван.

— Але тільки як він припадав на п'ятницю, тоді я мав три вільні дні поспіль! П'ятницю, суботу і неділю. А в середу... в середу я тільки-но починаю звикатися з роботою після неділі!

— Я нічогосінько не розумію! — заявила пані Моркван.

— Та я ж уже сказав — цього й не можна зрозуміти! — нагадав пан Пляшкер.

— Ану ж опишіть мені третій тиждень, — запропонувала пані Моркван, — може, я тоді щось зрозумію.

— Третій тиждень був найгірший, — відповів пан Пляшкер. — У неділю зірвалася буря. Гриміло майже половину пообіддя.

— Еге ж, бридка була погода, пам'ятаю, — потвердила пані Моркван.

— Та якби ж то тільки це! Ні! На лихо, в четвер сяло сонце! — поскаржився пан Пляшкер.

— Сонце? Тобто як? — ошелешено спитала пані Моркван. — Хіба ви проти?

— А певно ж, я проти! — розсердився пан Пляшкер. — У неділю — грім, уже це кепсько. Але коли ще й сонце в четвер — о це вже подвійна підлість!

— Тепер я розумію ще менше, ніж досі. Якщо тільки це можливо, бо я й досі не розуміла нічогісінько, — сказала пані Моркван. — Ви лютуєте через дощ...

— Через грім! — уточнив пан Пляшкер.

— І ви супитесь через ясне сонце! Якої ж тоді взагалі ви хочете погоди? Вибір у вас невеликий!

— Я вже бачу, ви мене також не розумієте, — образився пан Пляшкер, повернувся й пішов до своєї кімнати, а пані Моркван лишив безпорадно стовбичити в коридорі.

Та не встиг він ще й дверей до своєї кімнати причинити, як хтось добряче задзвонив у двері будинку.

Пан Пляшкер стрімголов кинувся зі своєї кімнати в коридор і так прудко шаснув повз пані Моркван, що вона мимоволі пустила повз вуха довгий, пронизливий дзвінок.

— Це пан Вівторакус! Це до мене! — вигукнув пан Пляшкер і шарпнув надвірні двері. Перед ним справді стояв пан Вівторакус.

— Привіт, Пляшкере, друзяко! Зараз тобі доведеться дещо трохи піднести! — гучно й радісно вигукнув він і тицьнув панові Пляшкеру в одну руку здоровенну валізу, а в другу — клітку з птахом. — То як тобі ведеться? Бачу, що незгірше.

Пан Пляшкер спантеличено поглянув на валізу й на клітку з птахом у себе в руках і, зрештою, на пана Вівторакуса, що цим разом прийшов без звичних раків. Що мав пан Пляшкер казати? Адже пан Вівторакус сам відповів на своє запитання.

Тому пан Пляшкер сказав лише:

— Привіт, Вівторакусе! От добре, що ти завітав!

— Авжеж, добре! — погодився пан Вівторакус. — Чи не взяв би ти в мене ще й клітку з хом'ячком, поки я принесу з машини Кларцю й морську свинку? Отак, оце добре! — сам-таки відповів він знову на власне запитання, запхнувши панові Пляшкеру під пахву клітку з хом'ячком.

— А Кларця — це хто? — запитав пан Пляшкер.

— Та моя новенька біла мишка, ось зараз ти з нею познайомишся, друзяко! — пообіцяв пан Вівторакус. — Тільки гляди, щоб пан Кулес нічого не заподіяв Анді.

— Пан Кулес? — у відчай скрикнув пан Пляшкер.

— Папуга! Ти хіба не познайомився з ним минулого вівторка? А, ні, ні! Минулого вівторка тут був пан Товстунець. А цей насправді мав зватися Геркулес, тільки він так кумедно перекручував це ймення, що я його переінакшив. Скажи ж нам «Добрідень!», друзяко!

— Добрідень! — чемно мовив пан Пляшкер.

— Та не ти, а пан Кулес! — уточнив пан Вівторакус, і папуга справді тричі прогаркавив зі своєї клітки:

— Добррридень, пане Кулесе! Добррри день, пане Кулесе! Добррридень, пане Кулесе!

— Добрідень, пане Кулесе! — сказав і пан Пляшкер, піднявши клітку з птахом трохи вище, аби папуга побачив, як пан Пляшкер кивнув йому головою, вітаючись. При цьому клітка з хом'ячком вислизнула в нього з-під пахви й посунулась додолу.

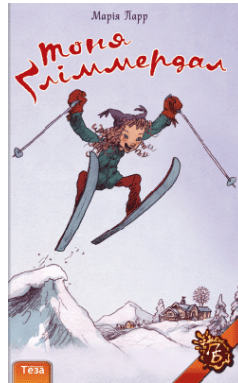
— Ой, клітка падає! Увага, Анді, тримайся! — вигукнув пан Вівторакус, двома прудкими кроками прискочив ближче, майже при самій землі підхопив клітку з хом'ячком і тицьнув її до рук пані Моркван, яка саме нагодилася, щоб простежити, чи все гаразд у пана Пляшкера.

— О, привіт, привіт, — сказав пан Вівторакус. — Це ж просто чудово, що й ви до нас саме тепер зазирали! Чи не потримаєте одну хвилиночку цієї клітки? Авжеж, потримаєте. Бо, бачте, Кларця там уже не дочекається! — І стрімголов кинувся надвір до машини...

Марія Парр (18 січня 1981 р.) – норвезька дитяча письменниця. Дебютувала письменниця у 2005 році з книгою «Вафельне серце». Молоду письменницю Марія Парр норвезька літературна критика порівнює зі знаменитою Астрід Ліндгрєн. У 2009 році вийшла друга книга письменниці «Тоня Гліммердал».

Марія Парр пише свої книги на новонорвезькій мові.

Марія Парр

Тоня Гліммердал

(уривки)

Лист

Якщо ти зійдеш з пароплава і ступиш на пристань, тобі в обличчя відразу віє вітер із долини. Навіть тепер, коли надворі

сувора зима, ти його відчуєш. Ось тільки заплющ очі. Вдихни пахощі сосни. І ялини. А тоді вже йди.

Тобі треба простувати дорогою прямо, мимо зачиненого кіоска, крамнички і перукарні Тео, а далі чимчикувати вперед уподовж річки.

Спочатку буде доволі рівнинна місцевість і кілька будинків. Перед крайнім будинком стоїть екскаватор. На тій садибі мешкає Петер зі своєю мамою.

Потім буде все більше й більше снігу та лісу і все менше й менше будинків. Дорога стане наполовину вужча і вдвічі кругіша. Цілком імовірно, що ти навіть засумніваєшся, чи й справді правильно йдеш — чом би й ні, якщо раніше тобі ніколи тут не доводилося бувати. Але сумніватися нема чого. Бо саме тоді, як тебе візьме сумнів, ти побачиш табличку. На ній написано «Гліммердал». І тоді ти напевно знатимеш, що не помилився.

Перше, до чого ти домандруєш після тієї таблички, то це до кемпінга. А тепер послухай гарненько таке: нізащо в світі не подумайся заходити на територію того кемпінга. Якщо ж ти все-таки не

втримаєшся, то не приходи сюди і не нарікай, що тебе не застерігали. Клаус Гаген, власник «Оздоровчого кемпінгу», страшенно не любить, щоб хтось звалювався до нього, мов сніг на голову. Він не має почуття гумору і не любить дітей, а надто, як вони зчиняють галас. Якщо ж діти, стріляючи з рогатки, ненавмисне розбивають шибку в котромусь із будиночків його кемпінгу, то йому ті діти видаються гіршими за нечисту силу (коли вже казати правду, та дитина, що розбила одну із шибок рогаткою, також була не у великому захваті від Клауса Гагена. Бувало, вона довго лежить вечорами в ліжку й сушить собі голову тим, чи не розбити ще одну).

Тож поведися мудро й десятою дорогою обходь «Оздоровчий кемпінг» Клауса Гагена.

А за «Оздоровчим кемпінгом» ти потрапиш у ліс, де сніг нагинатиме гілля майже до твоєї голови. Дехто називає його Казковим Лісом, хоч казкового в ньому небагато. За ним стоїть зелений будинок Саллі. Ти заглядиш у вітальні легенький жіночий перманент бузкуватої барви, що промелькне за вазоном квітів на підвіконні. Саллі також тебе заглядить. Можеш бути певен — Саллі бачить усе. Якщо ти скрадатимешся проз той зелений будинок, як мишка, в зимовому маскувальному костюмі й не подаватимеш ані звуку, то й тоді вона тебе побачить. Бо Саллі навіть по полудні не спить.

Але коли ти щасливо минеш будинок Саллі, то врешті-решт дістанешся до мосту через річку Гліммердал. Якщо ти перейдеш через той міст на правий берег річки, то дістанешся пагорбом до садиби Гунвальда. Коли ж ти цього не зробиш, а поберешся пагорбом ліворуч, то вийдеш на садибу, що належить Тоні та її родині. Тут, у підніжжі гір, більше садиб немає.

І ось ти вже у Гліммердалі. Ласкаво просимо.

У якому Тоня мало не робить сальто на лижах

Цілий лютий у всьому Гліммердалі панує глибока зимова тиша. Не клекоче річка, бо її скувало кригою. Не щебечуть пташки, бо вони відлетіли на Південь. Навіть не чути овець, бо їх зачинено у хлівах. Усюди тільки білий сніг, чорне гілля і високі, мовчазні гори.

Але у цій погідній зимі є одна чорна цята, що ось-ось здійме немало галасу. Та чорна цята стоїть біля підніжжя Зубця, лишивши за собою довгу, кривулясту лижню. Цята зветься Тоня Гліммердал. Вона має тата, який господарує у Гліммердалі на хуторі, й маму, яка досліджує моря й океани. А ще в Тоні руді, мов лев'яча грива, кучері. На Великдень їй виповниться десять років. Вона хоче святкувати їх так, щоб у горах розляглися виляски.

Власник кемпінга Клаус Гаген, той чоловік, що не любить дітей, загалом не мав би на що нарікати. Адже у всьому Гліммердалі була тільки одна дитина. А одну дитину навіть Клаус Гаген мав би витримати. Та ба! Кого-кого, а Тоні Гліммердал Клаус Гаген просто не зносить. Щось у ній є таке, що всі його пожилці з першого погляду розуміють: в долині, куди вони прибули, найголовніша персона — Тоня, хоч вони ніколи довго не затримувалися в «Оздоровчому кемпінгу» Клауса Гагена. На щастя, маленька володарка Гліммердала занадто гостинна особа.

— На твоєму лобі, Тоню, треба було б написати «Ласкаво просимо», — сказала якимось тітка Ідун.

Узимку сліди від Тониних чобіт і лиж петляють по всьому Гліммердалі.

— Я випускаю її вранці надвір і сподіваюсь, що до вечора вона повернеться, — відповідає тато Сігурд, коли сусіди, навідуючись до нього, питають, де поділася його донька, адже люди у Гліммердалі завжди цікаві про все знати.

— Шурка-бурка Гліммердала, — називають вони її.

І тепер ось Тоня помаленьку суне по снігу, так що її лижі показують носами на Скельку. Сьогодні п'ятниця, останній день перед зимовими канікулами, і їх зарані відпустили з уроків. Ще зовсім-зовсім видно.

— Гарна штукенція — зимові канікули, — мимрить собі під ніс Тоня. — Зимові канікули і катання з гір.

Спуск зі Скельки крутий. Настільки крутий, що Тоня на тому місці, де вона стоїть, мусить неабияк зібратися духом, але так завжди роблять і тітка Ейр із тіткою Ідун, коли приїздять додому на Великдень. Вони стартують звідси, зі Скельки, зриваючися з місця на шаленій швидкості і здіймаючи за собою снігову завірюху, схожу на весільний вельон. На краю Скельки вони звичайно високо підстрибують і летять чи не до небес. Тітка Ейр навіть робить сальто.

— У житті потрібні дві речі, — любить казати тітка Ейр. — Швидкість і впевненість.

Яка розумниця ця тітка Ейр, думає Тоня. І поки тітка Ейр навчається в Осло, її небога у всьому намагається виробити в собі швидкість і впевненість.

Але є одне тверде правило: воно полягає в тому, що Тоня Гліммердал ніколи не підстрибує навіть так легенько, як ящірка, коли Гунвальд не сидить біля свого вікна в кухні й не дивиться на неї у бінокль. По-перше, мало радості стрибати, якщо на тебе ніхто не дивиться, а по-друге, добре, коли є кому зателефонувати до Червоного Хреста на той випадок, як вона не підведеться після приземлення. Гунвальд живе далекоувато від підніжжя Зубця, але в нього сильний бінокль. І ось Тоня махає руками, подаючи сигнал, що вона готова.

На цьому з тишею в Гліммердалі покінчено.

— «У скрипаля, у Пера, була собі корова!» — репетує Тоня і рушає вперед.

Коли людина стоїть на лижах, то головне співати. Завжди, як Тоня зістрибує зі Скельки, вона співає так голосно, що в западині Піку зсовується снігова лавина.

— «У скрипаля, у Пера, була собі корооооова!»

Вона ледь присідає, виставляє вперед руки і нагинає голову, щоб легше було долати силу вітру.

— «Він виміняв корооооову на скрипку голосну!»

Схил Скельки мовби розростається. Тоня знає: тепер, щоб не померти від страху, треба співати на повну силу.

— «ВІН ВИМІНЯВ КОРОВУ НА СКРИПКУ ГОЛОСНУ!» — репетує вона так, що горами Гліммердала розкочується луна.

Цур тобі пек! Де моя швидкість?! Жах, та ця Скелька весь час росте! Щоб Тоня ніколи не зуміла. Ніколи, ніколи, ніколи не зуміла. Вона ось-ось дійде. Доходить. Тоня заплющує очі. Вже край. Млоїть під грудьми й німіють ноги.

— «Старенька люба скрипкоooooooooooooooooooooo!»

Тоня летить. Ніколи досі під час польоту вона не співала «Скрипаля Пера» стільки разів. Хай тобі абищо, майже цілий приспів! Якби вона вмiла робити сальто так, як тітка Ейр, то встигла б зробити й тричі поспіль.

«Та, на жаль, я ще не вмiю робити сальто, — думає Тоня, перебуваючи в повітрі. — Чи, може, все-таки вмiю», — думає потім, бо помічає, що її голова опиняється там, де мають бути ноги, а ноги там, де має бути голова.

І от після карколомного польоту Тоня плюхається пузом у сніг, мов шоколадна фігурка в кремовий торт. Довкола біло й холодно, а Тоня лежить непорушно й не знає, жива вона чи мертва. Очевидно, Гунвальдові, що сидить біля кухняного вікна, також цікаво те знати. Тоня не ворухиться, аж поки відчуває, як у неї в грудях б'ється серце. Тоді злегка трясє головою, ніби хоче дізнатися, чи все там на місці.

— Може, це й було сальто? — питає вона саму себе.